

BÖRZSÖNYI HELYKÖN

Irodalmi, művészeti, természetbarát folyóirat

Virtuális Spangár antológia (különszám)

"Áldjon meg az Isten mindenkit, aki az áldatlan magyar ugart tördeli."

Üzenetek, vallomások, strófák

Spangár Andás
1678 - 1744

Előszó

Hetedízben vállalkoztunk arra, hogy a pályázati kiírásunkra érkezett írások közt valamiféle rangsort állítsunk fel. Nem voltunk könnyű helyzetben, mert ez alkalommal is több, mint félszáz pályamű érkezett a címünkre.

A korábbi díjátadások során büszkén mutattuk be minden egyes alkalommal a Költészet Napjára megjelenő legújabb Spangár antológiánkat is. A hat kötet önmagában sejteti, hogy számos kiváló írást tartalmaznak. Ez az öröm azonban – legalábbis a díjátadó ünnepséggel egyidőben – elmaradt az idén. A Spangár Kör háttérében álló közművelődési intézmény felett ugyanis a költségvetési gondok sötét fellegei gyülekeztek. A hagyományt azonban nem szeretnénk megtörni, ezért fordultunk a Spangár Kör egyik gyermekeként időközben megvalósuló Börzsönyi Helikonhoz, hogy nyújtson segítő kezet abban, hogy mégis sokan olvashassák a legjobb írásokat. Arról sem szeretnénk lemondani, hogy az irodalom kedvelői kézben fogva is olvashassák szerzőink írásait. Egyféle előzetes felmérésbe kezdtünk, kérve az érdeklődők írásos jelzéseit, hogy támogassák a kiadvány megjelenését. Örömünkre, máris szépen telnek az előjegyzési ívek. Ily módon tehát mégis bemutathatjuk majdan a kötetet, terveink szerint az Ünnepi Könyvhétre szervezett ünnepség alkalmával.

Végh József mkl

Cegléd József Kázmér

Szabadesés

Rafival többnyire a Miénkittatér téren találkozom, véletlenszerűen.

A kisváros egykor fényes, mára elszürkült főterén az átváltozás és a feltámadás csipkerózsika álmát álmodja. (Igen, már az álmot is álmodja!) Olykor-olykor neki kezdtek, koncolták, csipdesték jobbról-balról, de csak nem változott. Hát magára hagyták. Nemhogy az Úr, de még Herceg sem közelít. A cseppformájú geometria alján kopott sarkú, billegő műmárvány-lemezek fekszenek. A lóhere-levélezet imitáló döglött szökőkút felett elfajzott városi galambok vakrepülése és a Szentháromság szobor bizonytalan irányú nézései uralkodnak. A könnycsepp peremén a huszadiknak mondott évszázad építészeti következetlenségei morzsolják az időt. Egy műemlék „jellegű” ház kapuboltozata tövében párját vesztett kerékvető kő. Ikertestvérét a legeslegutóbbi, egyúttal legorrfacsaróbb ember- és értékpusztítása taszította végítéletre. Emitt bombatölcsérre épült korai szoc. réal. stílusú téglahalmaz, végletekig leegyszerűsített fantáziátlan nyílászárókkal. Arrébb a forradalmi századból kikapaszkodó kisföldbirtokos polgárra fazonírozott keresztbeépített parasztháza, magas nyeregtetővel. Másik oldalon egy romokra telepített terméskő aljzatú, nagytáblájú kirakatokkal ásítozó téglatest. Volt már benne mindenféle pártmaradványok és kezdemények egybesepert irodaburjánzása; begyűjtési főigazgatóság, Tak. Szöv., nagy bolt és még annál is nagyobb bazár: egy áruház meg OTP. Mostanában kínai kereskedők társulása osztozik rajta, akik az alacsony árszinten tartott rosszul elvarrt textíliák tömegével a válogatás hamis ígérését sugallják. Mellette egy festékküzzel, drogériával, hentesáruval, élelmiszerüzlettel egybepancsolt Nagy Magyar Rónai Összes. Első – vizet régen látott – kirakattábláján egy pre-munkáshatalmi dedológung:

„ÁBCD – rajtam kezdé”

Az Atya, a Fiú és a Szentlélek a főútnak háttal áll s innen tekint a karéjos tér csúcsára, ahol egy templom kuporog - toronymagányban. Körötte csigásan gömbölyödő fagyalsövény-sorok, amikbe a tiszteletlen utókor vadcsapásokat hasított. Rafi ezek egyikéből bújik elő. A boltba igyekszik, amennyiben a lassúdad járás is igyekvésnek mondható. Meg-megáll, egy-egy haverral dumál, „mert aki nekem nem árt: az haver”. Pergeti az időt, a számára lassan múltót. Találkozásainkkor nívótlan átlagkérdéseink mögé jótékony, ám kétségkívül egyre gyengülő kapaszkodót nyújt egy másik világból való ismeretségünk, ahol egymásra utaltan dolgoztunk. A vége felé – amiről fogalmunk sem volt – a váltókat szaktudásunkon túli okosságok átállították. Ő balra, én jobbra mentem. „Hogy vagy Tesókám?” Ő „rántotta az ampát”, én lengettem. Szerelvények összeállítása, füttyök, félszavak, kövek közé hugyozott káromkodások. „Jól vagy, Öcsécském?” Ha egy-egy műmárványlap döccent, akkor arrébb léptünk.

A szakma, a billegő járólapok, a különféle ágazati szakszervezetek, a Szentháromság szobor, két-három politikai párt, talán még az NBH idevonatkozó nyilvántartása (valamint az összes vallási és ateista doktrína) is úgy említi őt; „Rafi, a bértüntetető szakmunkás”. Neki erről fogalma sincs. Ő csak azt tudja, hogy valamit érvényesebben juttat kifejezésre, mint az indulatos fölkészületlenek, a hirtelenkedő meggondolatlanok. Azt mondja: annyi torz emberarcot, mint valamely eszmeiségtől elkábított, hitre és gyűlöletre felfspannolt arcot, csak politikai tüntetéseken látható. Ezekkel nem lehet, és nem is kell számolni – mondja. Ezek percemberké – húsz éves kifutással. Riválist csak a konok hallgatókban, a néma odaállókban, a fürkészőkben lát. Azokból még lehetnek szaktársak.

- Bár ahogy elnézem; több bennük a birkaság, mint a szerepéhségből adódó finom alakítás vágya!

Egyéni vállalkozásának rendelésállományában első helyen a politikai pártok helyi szakaszparancsnokai szerepelnek. - Ők megbízható kuncaftok. Ajánlatuk egyértelmű s nem mellékesen - a balhé kimenetelétől függetlenül is – a számlát kiegyenlítik. Ez a tutiság! - mondja. - A kis- és nagygazdák már bizonytalanabbak. A kaja ilyenkor biztos (Istenem! Micsoda kolbászok!), de a fellépti díj már kétesélyes. Ezekhez – mármint a tejköntőkhöz, dинnyerobbantókhoz, búzacorgatókhoz, meggyesekhez, almásokhoz és szilvásokhoz jó a nyári szezon, mert ha az ember hoppon is marad, legalább nem fázik. - A munkagépes útelzárásokat nem komálom. Nehezen múlik az idő és valami miatt ezt mindig nyirkos, taknyos időkben teszik. Ha tehetem inkább beteget jelentek.

Rafi erkölcsileg megbízható, fizikailag hiteles alkatú bértüntetető. Bőrszíne tartalmaz egy árnyalatnyi karamellszínt – így szükség szerint kisebbségiként is megállja a helyét. Más megvilágításban bőre akár pergamenszerűnek is mondható.

E vonatkozásban egyezőséget mutat a munkából kikopottak sárgaságával, tetézve egy Krisztus-arccal. Zsánerszerepének megfelelően rendelkezik a lecsúszottak és az éppen lejtőn lévők lényegét pontosan tükröző fizikai romlottságával. Fizimiskája a táplálkozási határértéken billegők bizonytalanságát sugározza, bár ez veleszületett adottsága. Ehhez társul meggyőződéssel alakított számkivettségének mimikrije: a mellőzöttek, a megkülönböztetettek, az elkülönítettek, az ivópultoknál utoljára kiszolgáltak, a reményt veszítettek tekintete. Ide-odafordulásait mély átéléssel képes a sötét vádlószereptől az elhivatottak fényes rajongásáig srófolni.

Külföldi sikereire a legbüszkébb. Felvidék, Erdély! Ide aztán már tényleg a legjobbakat és a leghitelesebbeket válogatták egybe. Bérelt autóbusz, szendvicsek, ásványvíz, fellépés előtt egy kis lökésálló pálinka, plusz a napi kétezer. Hosszabb túrán egy-egy éjszakai szállást is fizettek. „Öcséském! Ez a nem semmi!”

- Nyugdijas vagyok, jól jön az a kis mellékes!

-

- Adóhivatal? Viccelsz Tesókám vagy nem vagy, magadnál? Pártpénzekből lesz a párthatalom pártkormányja, abból meg majd az adóhivatal pénzecskeje.

Rafi nyugdijas láncdohányos. Arca egy körte könnyed ívét formázza. Széles homloka közepére V alakban három hurkába sodort-göngyölt gond- és gondolatörmelék-kötél fut össze. Mint egy autómárka eleven címerpajzsa. Vaskos szemöldöke alatt mélybarna szemek, szükség és igény szerint: dühös-elutasító, megértő-együttérző, közönyös, szeretetteljes. Lejebb erőteljes járomcsont. Ha cigarettáját megszívja, jobb szeme kicsinyt összeszűkül. Amikor dohányzási automatizmusáról kérdeztem, ravaszskásan így felelt: ő nem igazán alkalmas a manuális munkára. Kész paklira meg a pénztárcája alkalmatlan. A Sodrót használja, de nem mindig sikerül. Ha lazább, akkor beég az „úrbajusz”, ha meg keményebb, akkor horpad a „leninhomlok”. Pedig nem kopasz, csak „U”-rasra fordult a kobak sörénye. Sok éve már, hogy átlagos magasságú homlokától elindult a „hajgyűjtő patkómagnes”. Azóta pólusirányban a sérő következetesen tünedezik, a köztes félsziget és a felette lévő ritkaságok - frissen mosva és habosítva - egy kiszámítható ember bizalom-gerjesztő érzetét kelti a szembejövőben.

Mostanság már úrbajuszt sem visel. Azt mondja: zavarta, hogy Agárdi Gáborhoz hasonlították, máskor meg munkanélküli cigányprímáshoz. Úgy gondolja: a jellem így hitelesebb. Hiányos fogsora miatt az ajkak csomósodnak. A redők apró sormintái közt elkeseredettség, elszánás, harag és a majdnem kitöltött élet megértésének „őszikés” rezignáltsága. Mondhatni bölcsesség. Az „ez van” tudomásulvétele. Türelem. A világ és közte létrejött kölcsönös közöny vakvágányai. A semmire való várakozás végtelenített halkulása. Egy év, egy évszak, egy hónap, egy hét: egy valamilyen nap eshetősége, amikor végre őszintén kimondhatja, hogy semminek sem volt értelme. Legfeljebb: csak a Semminek volt-van értelme.

E látszólag kiábrándult arcképnek (ellentétben a mesterség adta maszkkal) teljesen ellentmond a szemzugokban fölhalmozott nevetőráncok egyirányú hieroglifái. Hatvan-hetven év kötegbe gyűjtött bizakodása. Szemtelensége, csakazértisége. S ha a pillanat derűt fakaszt, a szarkalábak árvatenyészetére újra kékbe rendeződik. A barna szemek kifényesednek, ravaszskásan csillognak – üzöttből üldöző lesz. Mindig ilyennek láttam, amikor a sövény-falankszból kibújt. Tekintete bizonytalan hálát sugárzott, ami persze nem nekem szólt, hanem a múlt szövedékének, ami egy pillanatra összeért, átfedésbe került. Aztán, huss, a szálak gombolyagjai szertegurultak.

Legutóbbi találkozásunkkor a ráncok alig rendeződtek át. Arcán több csalódottság maradt, mint ami élethelyzetéből levezethető. Mosolya kesernyés volt, lemondó-belenyugvó. A 170/60-as testről korábban mindig azt képzeltem, hogy kikezdhetetlen.

- Most tényleg nem vagyok magamnál – mondja lehangoltan.

-

- Bebuktam. Észrevettek. Nem engem!, hát ki a fasz vagyok én ebben az országban, hogy észrevegyenek? A mögöttem állót vették lencsevégre, de miután olyan közel voltam hozzá, hát a képben maradtam. Pedig az egészhez semmi közöm! Csak a munkámat végeztem!

-

- Áh!, csak a szokásos. Rövid, egynapos túra Pestre. A buszon egy-két szendvics, kávé, a cél előtt meg a díszletek kiosztása. Ki ilyen, ki olyan zászlót kapott, feliratozott táblákat meg „fosztott karó” is volt.

-

- Az egy natúr partvisnyél, benne három szöggel.

-

- Nem, nem a Krisztus három sebén átmenő! A klérushoz még nem hívtak. Ez egy kellék, ami azt mutatja, hogy az ellentünetők, akik szintén mi vagyunk, letépték, megrongálták a transzparensinket. Fogod már? Itt hatás és ellenhatás finoman kidolgozott, nagy összhangja működik, hogy béke, igazság és egyenlőség legyen! Mert ahol tüntetnek, ott vannak ellentünetők is! Ahol fűrészelnek, fenét, ahol gyalulnak, ott forgács is van! Érted, cimbi?!

- Próbálom, de miért akkora baj, hogy lefényképeztek?

- Az úgy van, hogy a felkészülési időszakban oktatóink elmagyarázták, hogy hátrafelé, a kamerák felé: mi vagyunk a tömeg. Az ilyen-olyan felháborodottak, az arctalanok, a mélyről jöttek, magyarul a senkik. Mi tömegszerűen hátulról és egy messzi szembe-felvételen marha jól mutatunk a lengetni valókkal. Hitelesítjük a nagy mókusok akaratát. Erre én, kezemben a nagy táblával, amire az volt írva, hogy „ÁROKÁSÓK”, odaértem az egyik Nagy Mókushoz, akit különben nem ismerek, és a tömeg felé fordultam, mint Dugovics Titusz a vár fokán, aki különben nem is létezett, csak egy szép legenda az egész. – Rafi hirtelen elhallgatott, mert egy homokóra alakú asszonytest formájában – Angyal szállt a térre. Darázsderék, lejjebb-feljebb egyformán öblösödő arányok. A szemek sarkvirágai kinyíltak.

- Hol tartottam?

- Titusznál. Dugovics Titusznál.

- A fenét! A képnél tartottam. Mögöttem a Nagy Mókus előttem egy lesifotós, - ismered ezt a kukkoló, önkielégítő-típust, akinek anyja se volt, nem hogy szeretője! És fényképezett! Másnap meg fölkerült egy országos szennylap címlapjára. Az előtérben én, Titusz Rafikus, aki a Nagy Mókussal törököt fogott! Még annyi fáradtságot sem vettem, hogy legalább engem kiretusáltak volna a képről! Ahol egyébként, egész jól festek! Ábrázatomon a helyzethez illő dühödtséget! Ámde, ámde-ámde: ezzel kész, vége, gondolom most. Arcom lett. Így majd senkinek sem kellet! Mert gondold el egy másik-másik ellen-ellentünetést, és ott is hibázok! Oda a hitelességem! Hiszen belőlünk, alkalmi odaállókából sok van, de Nagy Mókusból kevés! Ők az én pofázmányom miatt nem kockáztatják az odújukat!

- Mi lesz most már eztán, kedves Titusom? – kérdelem tőle, mert nem látom zuhanásának mélységét.

- Most tartalékállományba kerülök, ez biztos. Aztán ha majd újra behuppanok kedvenc nyugszékembe, másfajta dolgokra is gondolnom kell, mint eddig. A szakmához nem csupán megfelelő fizikai adottságok, hanem szükségképpen egy ótvaros múlt is kellek! Olyan ez, mint a kukacos alma a fán! Észben kell tartanod, hogy mjből nőttél ki, de naponta a kukacot is meg kell dajkálnod, hogy utálkozni tudjál! Minden fellépés előtt meg kellett kerésem szottyadt életem rossz és még rosszabb, akár gyűlölködő pontjait, hogy alakításom hiteles legyen. Ez is egy művészet, csak még nem készítenek belőle albumokat. De majd – jönni fogunk!

- Nyugszékemben hogy jutottál a kukachoz?

- Keservesen, barátom, keservesen. Megfogantam és megszülettem, ahol megszülettem, de első eszmélésem óta az akol hidegét is éreztem. Szerintem ez a legfontosabb! Tisztességes utcaszínész nem is nélkülözheti a sanyarú gyerekkort. Aki nem így kezdte, az hamis, felhangos, félhangos, kókler, dilettáns! Nem gyomrából érzi, hanem csak – amolyan műmájerként – felvette a szerepet, mint egy télikabátot. Amikor nyugszékemben elpihelve koncentráltam: gyakran láttam apró szépeket is. Bogarat, felhőt, szélben moccanó virágfejet. Néha – hiába: esendő ez ember – el is lágyultam. De a mi szakmánkban nem ez az irányadó. Nekünk minden ilyen Istennek átadó elereszkedésben az undort, az utálatot kell újra és újra feltalálnunk, különben nem lennénk képesek tüntetésről-tüntetésre megújulnunk. Régről gennyesedő akol-szagok és örökké hideg tisztaszobák libabőrösségét kell felidézni. Meg kinek miye van! Aki erre nem képes; nálunk csak közönséges szájtépő. Egy velünk utazó nyaller. Eltűrjük, mert eltűrjük, de a buszban azért mégis ők ülnek hátrább.

- És ezután, milyen lesz a nyugszéki szent heverde?

- Eztán, Öcsécském? Vissza kell mennem a bogarakhoz, meg az unokákhoz. Most is miattuk megyek a bótba. Magamnak meg Kapucínert veszek. Állítólag serkenti az agyműködést. – Kezeltünk, hunyorgott és elballagott és elballagtam.

SMS üzenet Főmaszatolótól Nagy Mókusnak: Misikém! A kép szuper lett! Tartani tudtuk a feszültséget! A faszit egy darabig hanyagoljátok!

Egry Artúr

Nyúl a bozótból

(Haikuk)

szántás

katonagombot
fordít a vas a napra,
talán ruszki volt.

rohamsisak

nyelet drótoz rá
dédid a pragmatikus,
szart merni jó lesz.

ostrom

kispárnát visz épp
anyád, még tizenöt éves
katonapréda.

1989

kerek asztalon,
cinkelt lapokkal játszó,
puha-testület.

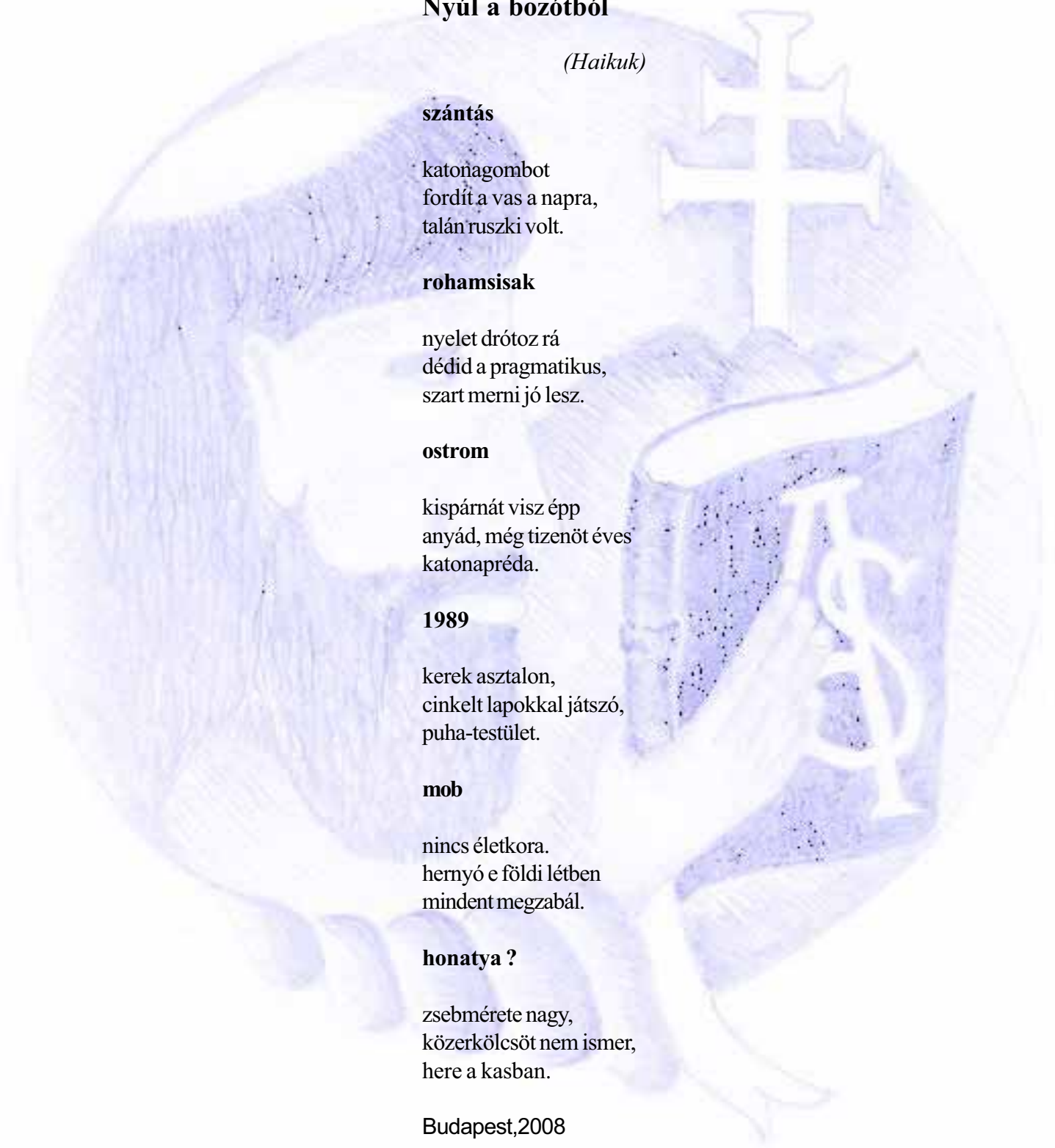
mob

nincs életkora.
hernyó e földi létben
mindent megzabál.

honatya ?

zsebmérete nagy,
közerkölcsöt nem ismer,
here a kasban.

Budapest,2008

Egry Artúr

fiamnak

belátom, szabaddá csak a harc,
a küzdelem tud tenni,
tétlen kezeket, senki sem
látott még láncot leverni!

köpj a padlóra talán,
ahogyan vélekedem én is,
ugyan nem vettem magamra,
bár tettem volna meg, mégis...

mert nem öltem én
nem lettem a hataloméért hentes,
mégsem maradtam meg
e mocsoktól, büntől mentes

tiszta akartam maradni,
ment a szennytől és vértelen,
mégis én vagyok ma itt,
ki szemedbe nézni képtelen!

Budapest 2005

Egry Artúr

Vizet

ahogy engem bámult

a testet nagyon lassan

megtisztítottam a nyálkától

és a pikkelyektől

igen azt hiszem

a fehér has tapintásra puhábbnak tűnt

izmos kis test volt, áramvonalas

ha illik ezt kimondani ilyenkor

amint átszakadtak a kötőszövetek

egy mozdulattal kitártam

mint egy erszényt

kézzel téptem ki az egészet

és felszeltem

azonos méretű darabokra

nem akartam erre gondolni

Egry Artúr

Szükséglet

hajnalban az Interneten
vettem meg a koncert jegyem
- regisztrálni kell manapság

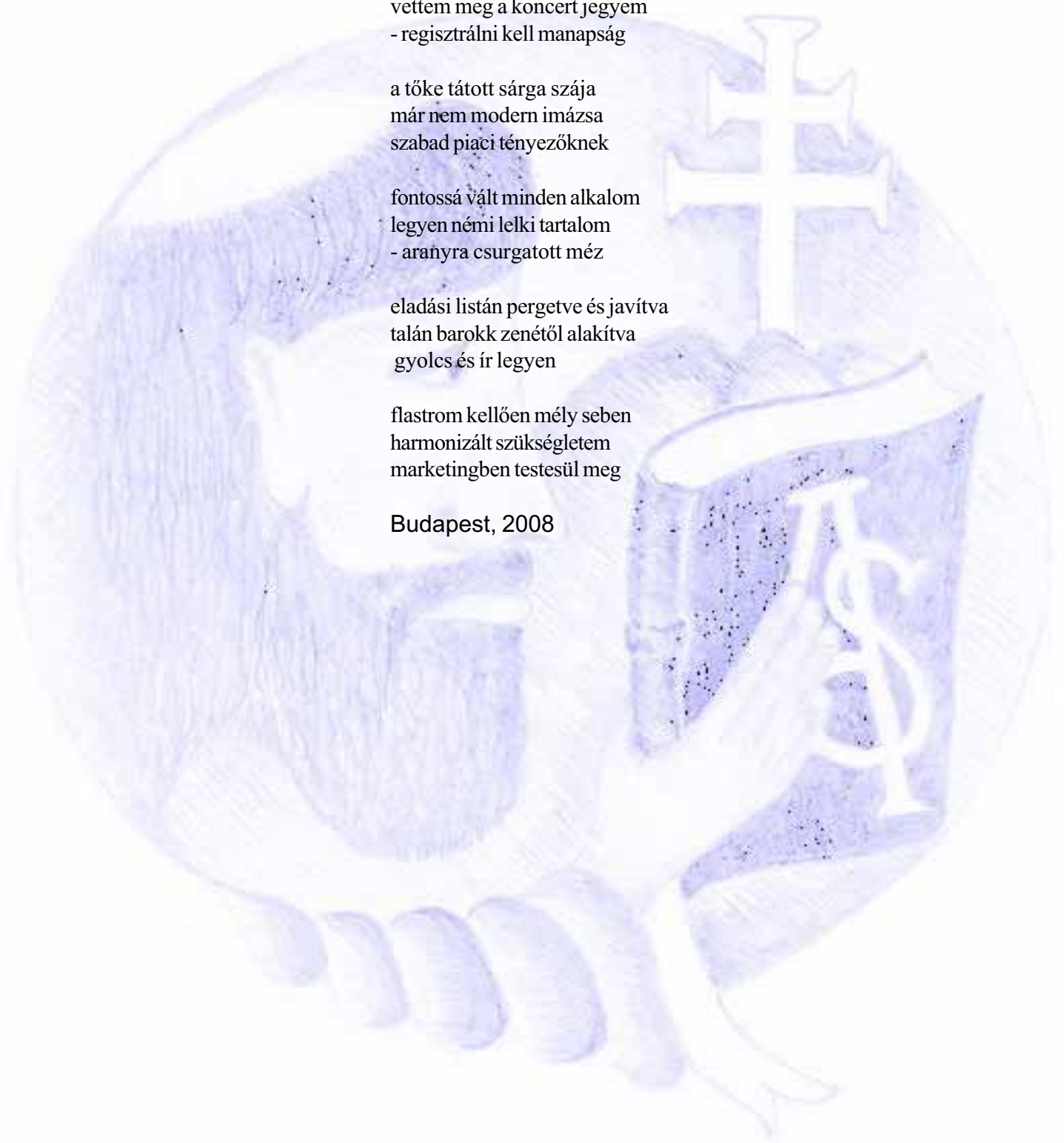
a tőke tátott sárga szája
már nem modern imázsa
szabad piaci tényezőknek

fontossá vált minden alkalom
legyen némi lelki tartalom
- aranyra csurgatott méz

eladási listán pergetve és javítva
talán barokk zenétől alakítva
gyölcs és ír legyen

flastrom kellően mély seben
harmonizált szükségletem
marketingben testesül meg

Budapest, 2008

Demeter Zsolt

Szeretem a szépet

A virágok fénylenek,
illattal csurran a szín: vakítják szemem.

Valaki almába harapott.

Az élet szép,
tücsök zenétől,

kis szentjánosbogártól,
ki tudja ?

Talán a reggeli harmattól,
vagy orgonák fürtje, vagy a szerelem?

Fogós kérdés. Nem tudom.

Csak érzem, és a virágok fénylenek.

Próbálok minden egyes
pillanatot magamba szívni,
mint egy szivacs.

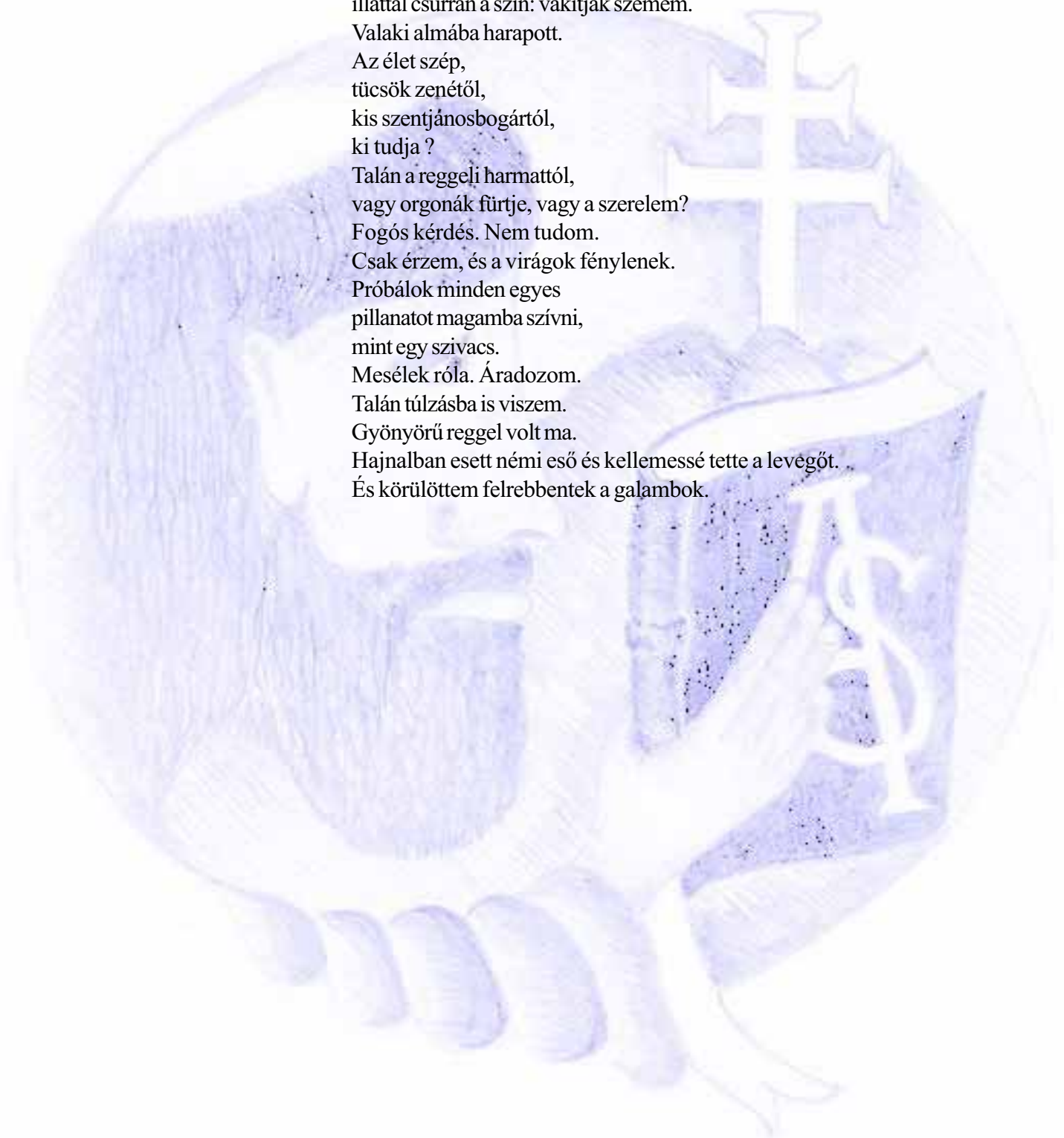
Mesélek róla. Áradozom.

Talán túlzásba is viszem.

Gyönyörű reggel volt ma.

Hajnalban esett némi eső és kellemessé tette a levegőt.

És körülöttem felrebbentek a galambok.

Balog István

A monitoron túl

A monitor előtt ülök, dolgozom.

Dolgozom?

A monitoron túl - fűtött szobám ablaka.

Ablakon túl karnyújtásra, zord hidegben, oszlopon
tágas madáretető.

Hóval fedett etetőben terített asztal, bőség,
tökmag, szotyri, aprómag.

Bokor ágon felfüggesztve, ablak előtt párkányon
faggyú kínálja magát.

Apró sárga, szürke, kék madárvendég mellénykék.

Gyors röptű, sietős cserélődés, magmentő elrebbenés –
cinegék.

Orgonabokor ágainak sűrűje, biztonsága,
magbontó madarak bólogató sokasága.

Bokor alatt fehér havon fekete maghéj tömeg szeplője.

Etetőben zajosan érkező, kapkodón, falánk csapat –
mezei verebek.

Tengelicék, zöldikék nézegető, nyugodt szedegetése;
ökörszem, vörösbegy rövid látogatása,
etető, bokor alatti kutakodása.

Meggyvágó magabiztossága, tekintélyt parancsoló csőre,
pompás tollruhája.

Apró színes tollgombócok
faggyúfaló elégedettsége.

A kisebb-nagyobb madársereg, hullámokban érkezik,
etetőben s körülötte biztonsággal étkezik.

„Cippenő” riasztás, karvalyszürke villanás.

Pár perc csend, majd visszaáll
a régi rend.

A barna, kék, fekete, zöld sapkás vendégeim
létszáma sértetlen.

Másnap már az etetőn megcsúszott a hósapka,
rongyos szélén hó orrok csöpögnek,
a faggyún esőgyöngyök híznak – olvad.

Az orgonabokor ágai mint kapásjelzők figyelmeztetnek,
a kosztosok folyamatosan érkeznek.

Elmerülök a természet megnyilvánulásainak csodálatában.

Magamról megfeledkezem, a látvány elvarázsol, megragad.

A munka viszont - napok óta nem halad.

Csáky Károly

Újkori parancs

S tele kell írnom
igékkel az eget,
mert vizsgáztatja
tékozló fiát
az Isten.

S tele kell írnom
fohással a csillagok közti
űrt,
hogy alászálljon
a mennyei igazság
e földre,
hol testet öltöttek
elvetemült lelkek,
dicsőítve
földi kikirályok hatalmát,
bűnt termő paradicsomokat
s paradicsomkertben épült
trónokat.

2009 július

Csáky Károly

Sorsvallomás I.

Próbára tesz
naponta az Isten:
táncoltat borotvaélen,
torkomban szorongással.

Billegek,
mint mérleg nyelve
serpenyők közt:
egyikben
vélt örömök,
másikban
valós fájdalmak.

Még
türelemre int
a kereszt,
nem buggyan
vér
a töviskorona alól.

Olykor
már gerincroppanást hallani,
s csak a lélek halhatatlansága
az egyetlen gyógyír:
utolsó vigasz
az
át-
változás
előtt.

2009. aug. 9.

Csáky Károly

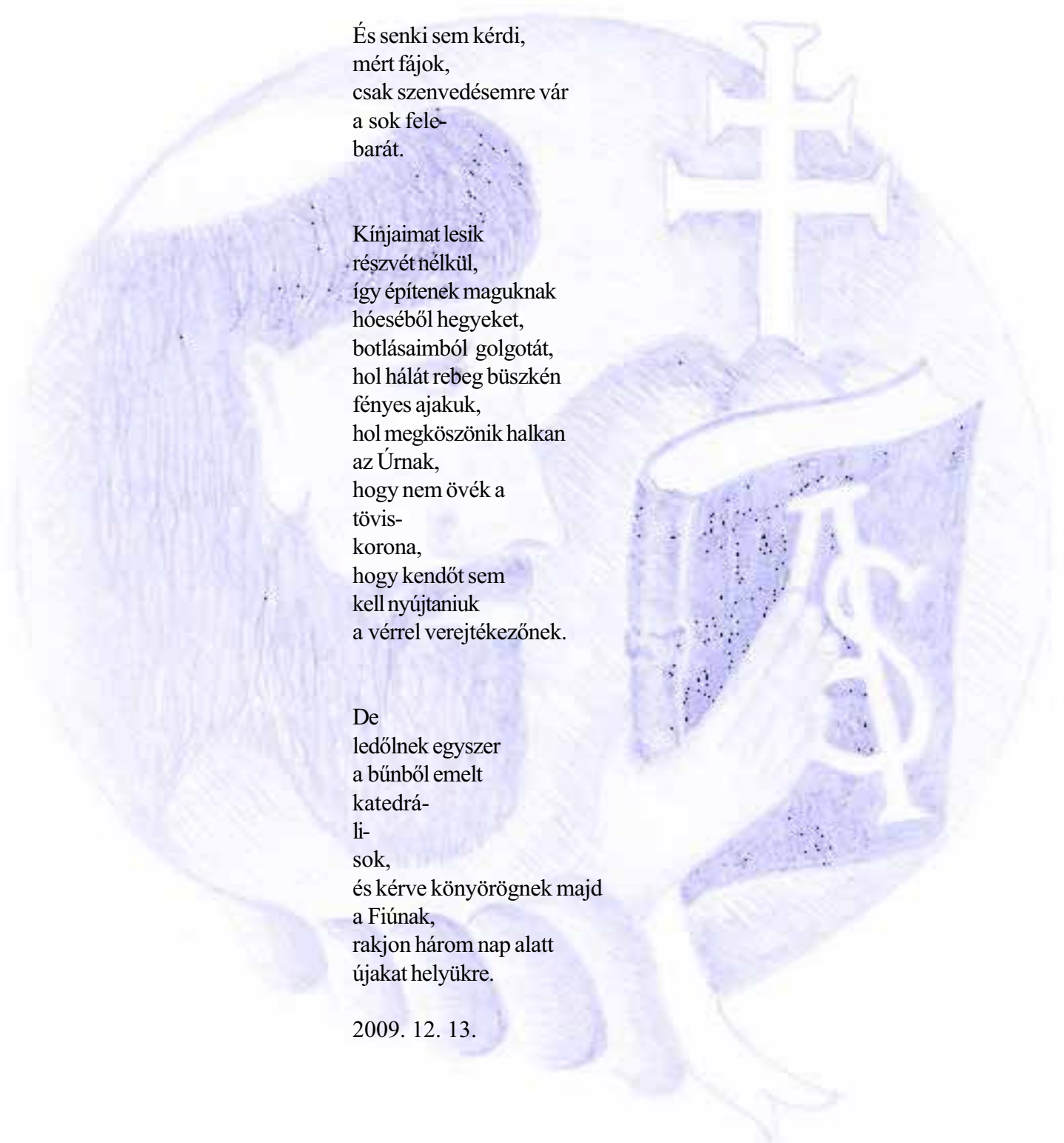
Bűnbánat

És senki sem kérdi,
mért fájok,
csak szenvedésemre vár
a sok fele-
barát.

Kínjaimat lesik
részvét nélkül,
így építenek maguknak
hóeséből hegyeket,
botlásaimból golgotát,
hol hálát rebeg büszkén
fényes ajakuk,
hol megköszönik halkán
az Úrnak,
hogyan nem övék a
tövis-
korona,
hogyan kendőt sem
kell nyújtaniuk
a vérrel verejtékezőnek.

De
ledőlnek egyszer
a bűnből emelt
katedrá-
li-
sok,
és kérve könyörögnek majd
a Fiúnak,
rakjon három nap alatt
újakat helyükre.

2009. 12. 13.

Csáky Károly

Pesszimista látomás

Csak nyomja ránk
sűrű ködfátylát
az éj:
álmok nehezülnek,
csalárd ördögök
ri-
gat-
nak,
halál-
madár
kivi-
kol.

Jaj,
lesz-e
még
ébre-
dés,
vagy legalább
föltámadás?

Mert
bűnösök
lapulnak
világ rejtekeiben,
restek
a jóra,
termők a bajra.

Híába
a
szép piros hajnal,
kakaskukorékolás
és virradat,
harangszó
s a reggeli ima:
Fehér Rózsa Mária.

Itt már csak
egy újabb
meg-
váltás segít.

(2004)

Csáky Károly

F o h á s z

(Egy Istenszolgának)

Uram,
te sosem kényszerítettél bennünket,
hogy kövessünk mindenáron,
s kössünk törékeny békét veled,
mert a te törvényed másképpen szól,
s tudod,
mennyit ér
a szabad-
aká-
rat.

Uram,
te nem kívánod,
hogy ültessünk virágot
befagyott folyók fölé,
kertedben gyomot gyomláljunk
virágzás után,
tavaszt dicsérjünk
hóesésben.

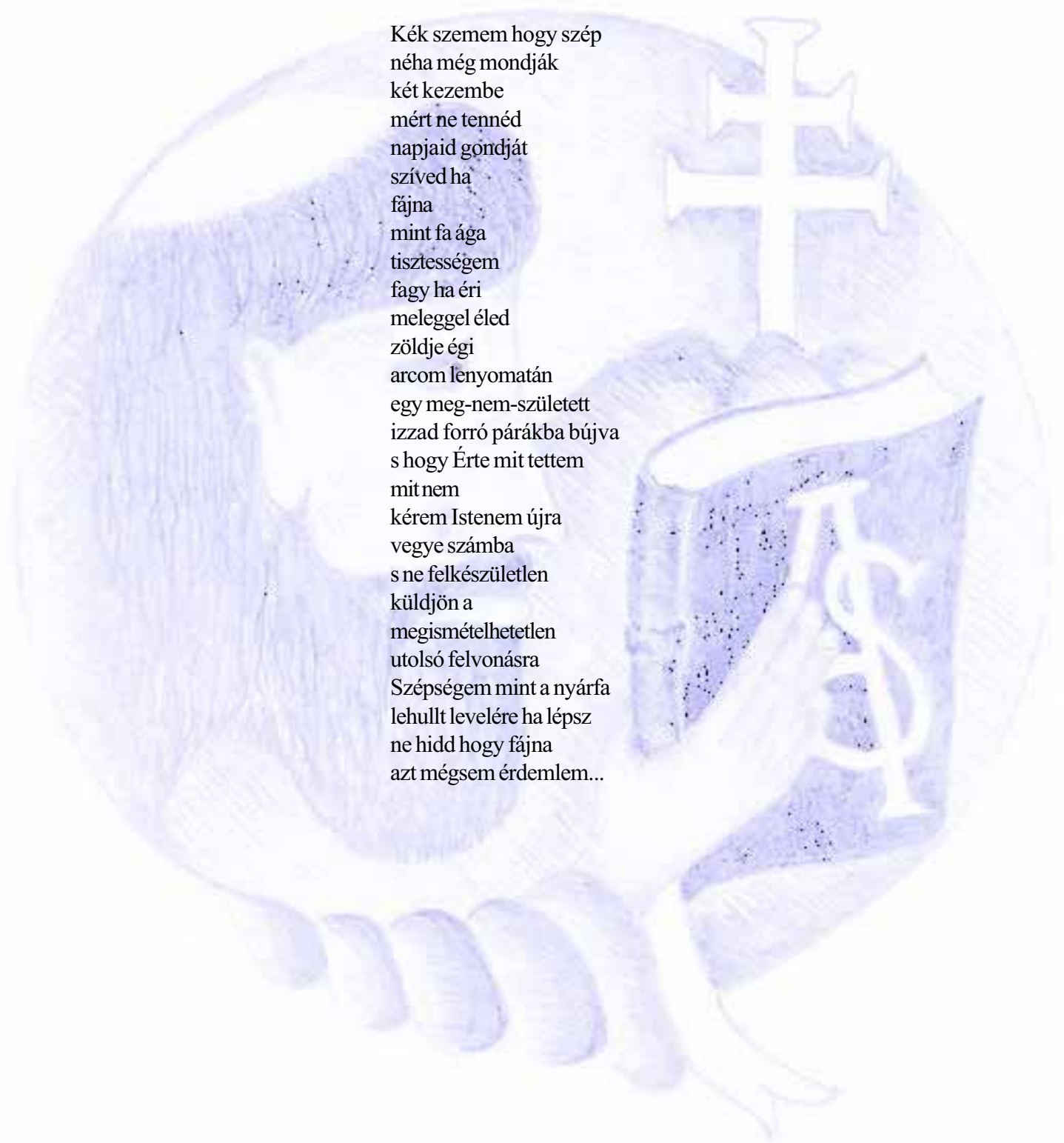
Uram,
tudom,
nem szereted a békétleneket,
de sosem kívántad
az ölekezést
ökölbe rándult kezekkel
s a kézfogást
ostort szorongatván.

Uram,
mondd el mindennap az igét,
világítsd meg gyakran
a mi elménket,
mert sok itt
az álhús hívő,
a kabátforgató bitang,
és nem pirulnak
hamis prófétáink orcái,
ha kovácsolgatnak erényt a bűnből,
gyaláznak ártatlanokat
érdemkeresztjük reményében.

(2002-2006)

H. Túri Klára

Öreg színész nő tükre

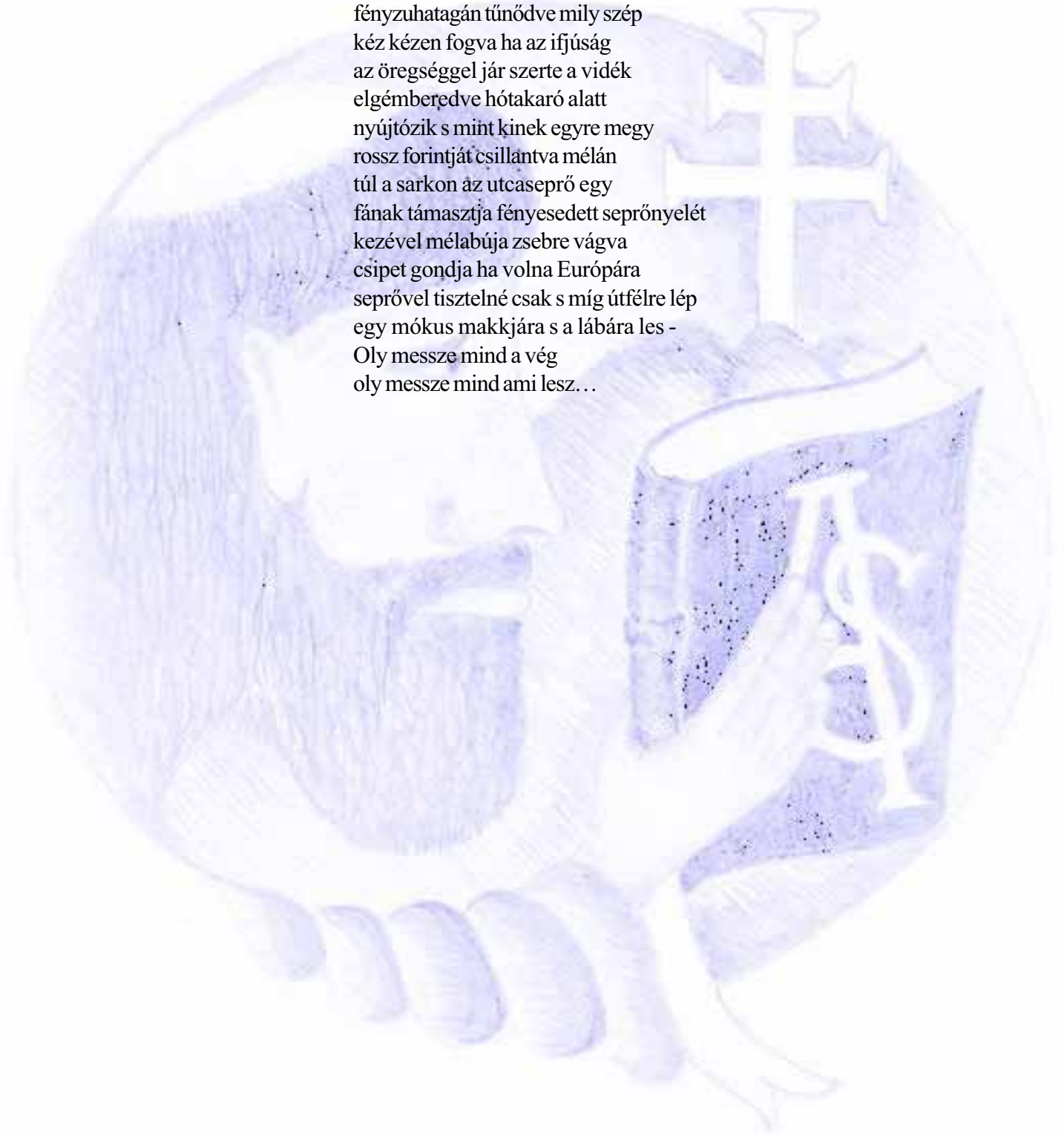

Kék szemem hogy szép
néha még mondják
két kezembe
mért ne tennéd
napjaid gondját
szíved ha
fájna
mint fa ága
tiszteiségem
fagy ha éri
meleggel éled
zöldje égi
arcom lenyomatán
egy meg-nem-született
izzad forró párákba bújva
s hogy Érte mit tettem
mit nem
kérem Istenem újra
vegye számba
s ne felkészületlen
küldjön a
megismételhetetlen
utolsó felvonásra
Szépségem mint a nyárfa
lehullt levelére ha lépsz
ne hidd hogy fájna
azt mégsem érdemlem...

H. Túri Klára

A mélabúra

Kék és zöld tükörlevélkék
fényzuhatagán tűnődve mily szép
kéz kézen fogva ha az ifjúság
az öregséggel jár szerte a vidék
elgémberedve hótakaró alatt
nyújtózik s mint kinek egyre megy
rossz forintját csillantva mélán
túl a sarkon az utcaseprő egy
fának támasztja fényesedett seprőnyelét
kezével mélabúja zsebre vágva
csipet gondja ha volna Európára
seprővel tisztelné csak s míg útfélre lép
egy mókus makkjára s a lábára les -
Oly messze mind a vég
oly messze mind ami lesz...

H. Túri Klára

Ördögszekéren

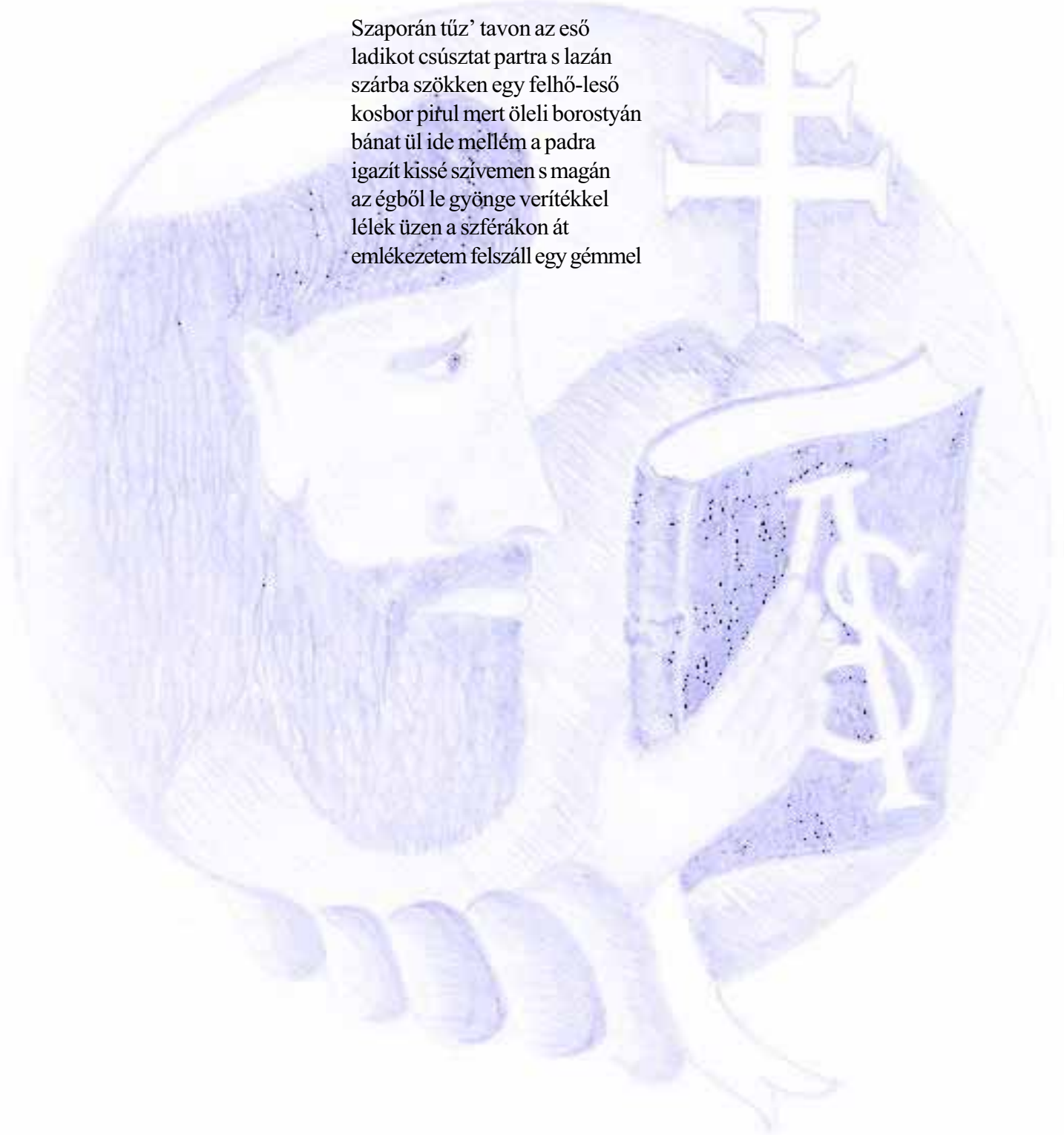
Krisztus halálából lopott
Ő s mintát ős kalandra
Korán tekintett az égre
S nem hullt ölébe manna
Igényt vett bármi bérré ő
Szentté lenni dehogya akarna
A fényre vak s hol fű se nő
Tehertétre jajdul a karja
Dudva csak elvadult dudva s
Hitét ha szeretet nem érte
Ördögszekérral szélre-futva
Landalna a menny peremére

H. Túri Klára

Szaporán tűz...

Szaporán tűz' tavon az eső
ladikot csúsztat partra s lazán
szárba szökken egy felhő-leső
kosbor pirul mert öleli borostyán
bánat ül ide mellém a padra
igazít kissé szívemen s magán
az égből le gyöngé verítékkal
lélek üzen a szférákon át
emlékezetem felszáll egy gémmel

Karaffa Gyula

Derű

mikor csahos kutyák az angyalok
és a szeretetnél a bűn nagyobb
és szépséges szép a valóság
és körvonalak nélküli a jóság
mikor örül a mű mert kész az alkotó
és az ég alatt minden csak religió
a tenger és a bálna és a delfinek
mind azt kérdezik minek minek
és esőben és ködben sárban
elmerülök e földhözragadtságban
a fákról lelógó zöld gyönyörben
mert minden embert meggyötörtem
mert fűszál csak mind az anyag
és vállamon nyugszik le a nap
és esőben és sárban ködben
szétázott málló göröngyökben
a türelem lehet csak az egyetlen jóság
hát ne vess meg e versért kedves hallgatóság

Ebben a versben

ebben a versben
ne várj tőlem semmit
se madárcsacsogást
se a kedves lányomat
rég nem izgatnak már itteni dolgaim
pissszt figyelj csak
hallgass egy kicsit
ma az eget néztem ahogy
hangtalanul úszott rajta
a Bukarest-Londoni járat
kondenzcsíkját lassan fújta a szél
ikszeket ipszilonokat festve a felhők szélére
aztán szembe jött vele
a Brüsszel-Ankarai járat kisebb gépe
keresztelte egymást a két kondenzcsík
verset írtak egymásnak a gépek
szép volt

Karaffa Gyula

Ecce homo

Hát elment. Vártam már a hírt, nem lepett meg.
Csak azon forgott az agyam, el kell intézni a papot,
a temetőt, a sírkövest, a takarékot, a hagyatékot,
a harangozást, a temetkezési vállalkozót,
hogy össze kell szednem a személyes tárgyait,
már amit egyáltalán meg akarok tartani.
Pont én, akinek most csak annyi
lenne a dolga, hogy sírjon.
Nem sírtam. Elmentem. Elintéztem. Összeszedtem.
Csak pénteken ne legyen a temetés,
akkor nekünk nem jó... mondták a rokonok.
Pénteken temették.
A sok rég nem látott arc jól fogadott.
Mindenki udvarias és kedves volt velem.
Megérdemeltem. Most.
Keményre fagyasztották, szinte izzadt a ravatalon.
Kicsattanó egészségesre festették.
Szomorú látvány, ahogy kopognak a göröngyök.

Aztán hónapokkal később kibontottam
a régi, udvari budinkat.
Nincs már rá szükség.
Ide járt ő is egykoron.
Mikor megláttam a szarcsomót,
ami belőle összeszáradva
itt maradt, végre kicsordult a könnyem.

Karaffa Gyula

Esti félhomályban

a lámpafényi esti félhomályban
árnyékom lestem lemaradt utánam
lemaradt ahogy lemaradt már más is
tán így érez gyurka meg tamás is

a lámpafényi esti félhomályban
árnyékom lesve magamra találtam
nem nőttem nagyra középszer maradtam
bár láttam többet szebbet is magamban

mást is láttam az esti félhomályban
minden arcot kit csak eddig vártam
és egy sem volt szebb mint a magam arca
mert ráncot érlel minden ember harca

már érett ráncos nekem is az arcom
bár gerincem még egyenesen tartom
de egyre jobban a földszagot érzem
az angyalok is lassan jönnek értem

a lámpafényi esti félhomályban
árnyékom lestem lemaradt utánam
földszag fűszag enyhe dohszag áradt
íme én is "megleltem hazámat"

Karaffa Gyula

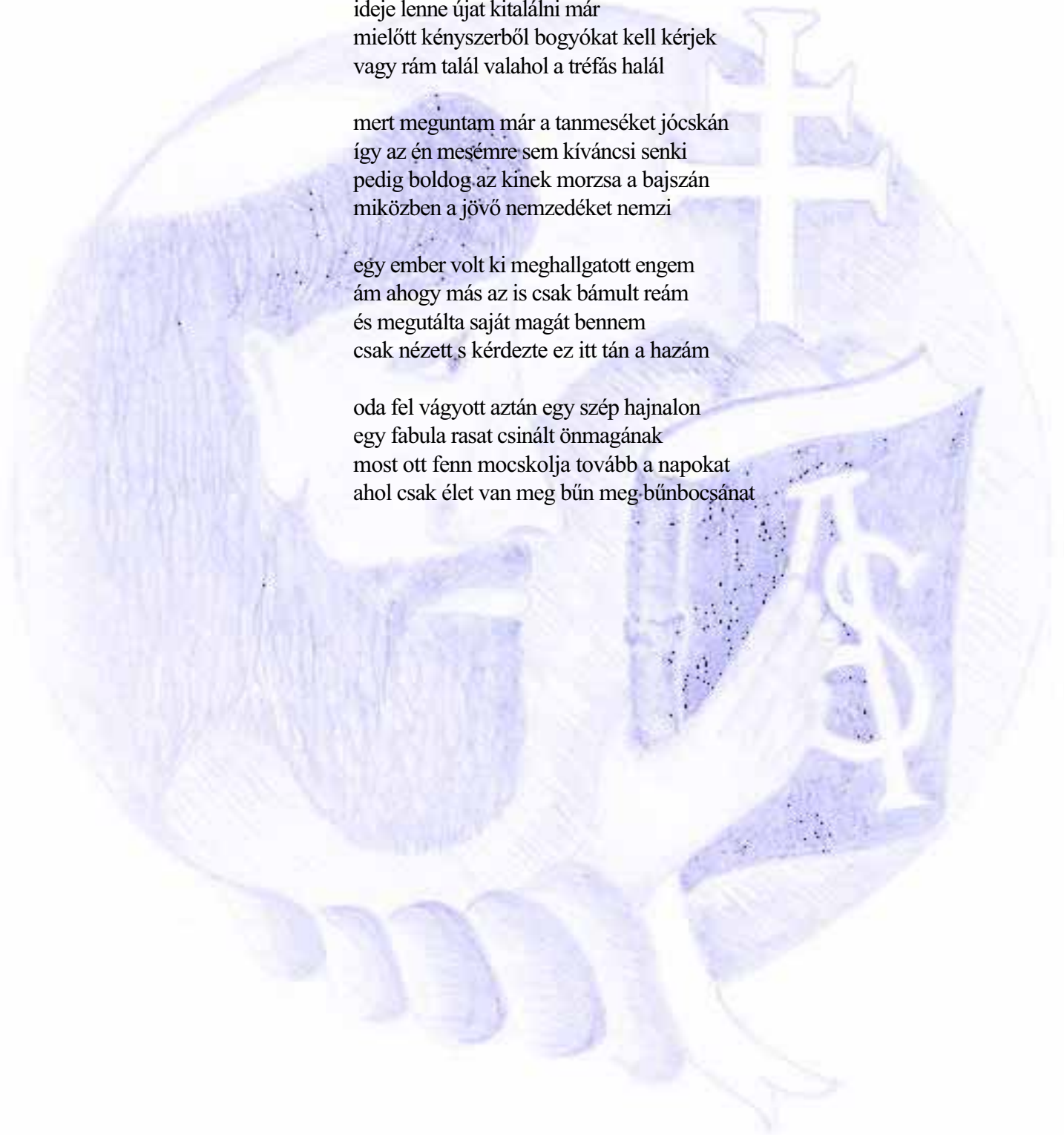
Fabula rasa

régóta unott történetekben élek
ideje lenne újat kitalálni már
mielőtt kényszerből bogycát kell kérjek
vagy rám talál valahol a tréfás halál

mert meguntam már a tanmeséket jócskán
így az én mesémre sem kíváncsi senki
pedig boldog az kinek morzsa a bajsza
miközben a jövő nemzedéket nemzi

egy ember volt ki meghallgatott engem
ám ahogy más az is csak bámult reám
és megutálta saját magát bennem
csak nézett s kérdezte ez itt tán a hazám

oda fel vágyott aztán egy szép hajnalon
egy fabula rasat csinált önmagának
most ott fenn mocskolja tovább a napokat
ahol csak élet van meg bűn meg bűnbocsánat

Kő-Szabó Imre

Érettségi öltöny

Már évek óta nem jutott eszébe Sándornak, hogy a szekrény oldalsó részében, ott lóg az érettségi öltönye. Évente egyszer rápillantott, akkor is csak úgy futólag. Talán kezdeni kellene vele valamit, hiszen több mint tíz éve nem volt rajta. Emlékszik, a gimnáziumban mindig pulóverben járt, ez az öltöny csak az érettségire készült, hiszen megvolt az iskolai szokásrend, ebben a sötétkék öltönyben kellett ballagni. Özvegy apjának nagy erőfeszítésébe került, hogy anyagot vásároljon, hozzá a cugehört – zsebanyag, koptató, gombok – így mondta a szabómester, aki többszöri próbálgatások után végleges formába öntötte az öltönyt. Akkor csinosan állt rajta. Amikor otthon a tükör elé lépett, érezte, úgy néz ki mint egy filmszínész, talán Yves Montand. Róla a „Félelem bére” című film jutott az eszébe, és emlékezete szerint ott nem viselt öltönyt. Akkor inkább a férfias sármoságát hasonlította öltönyös mivoltához. Persze akkor még vékony volt, nem úgy mint most. Négy éve megnősült, ezzel megszűntek a csavargások, az esti, sokszor éjszakába nyúló kimaradások. Megállapodott. Étvágya is volt, nem kímélte magát. A kilók is ragadtak rá. A faluban, egyszer a feleségének, Áginak azt mondta egy asszony: - Jól megkelt a maga férje is! Ez jutott eszébe a múltkorában, amikor kinyitotta a szekrényt és keresett benne valamit. – Lehet, hogy még egyszer jó lesz! – mondta magának, de titkon nem hitt az egészben. Így elhessegette magától a gondolatot, hogy egyszerűen foglalkozzon az öltönnyel.

Történt aztán egyszer, hogy a téli tüzelő felaprításához segítséget kellett keresni. Sándor elfoglalt volt az irodában, ha jött a hétvége, akkor inkább pihenni szeretett, nem pedig valamiféle aktív, izmokat megmozgató munkát végezni. Cserépkályhával fűtötték a lakás két szobáját. Vettek valamennyi szenet, mondván, ha nagyon hideg lesz, ezzel rásegítenek, de a fával való fűtés gazdaságosabbnak mutatkozott, hiszen a kisközséget, itt a hegyekben körbe erdő vette körül. Többen dolgoztak a faluból az erdészethél és kaptak illetményfát, melyet inkább eladtak, pénzzé tettek. Sándor is vett két pótkocsis vontatóval. Mikor leborították az udvarba, olyan volt, mint egy óriási fahegy. Látván ezt a sok fát, már attól borsózott a háta, hogy fűrészelt vegyen a kezébe. Aztán azzal nyugtatta önmagát, hiába lenne az elhatározás, nem tudna tenni semmit, hiszen nincs fűrész, meg bakja, melyre fel kell tenni a fát ahhoz, hogy karikára lehessen szeletelni. Legjobb lenne egy motoros szalagfűrészest elhívni, az egy-kettőre összedarabolná ezt a hatalmas fakupacot. Sajnos a fűrészcsak egy hónap múlva tud jönni, addigra pedig jócskán megjönnek ezek a tél előtti hidegek. Más megoldást kellett találni és a töprengés, gondolkodás, információszerezés ütemében került képbe Bohus bácsi. Első hallásra idegenkedett ettől a megoldástól, hiszen Bohus bácsi öregember, ő már nem bírja húzni a fűrészelt, aztán hogyan birkózna meg ekkora tömegű fával? Többen próbálták meggyőzni Sándort. Mondták: - Bohus bácsi igaz, hogy öreg, lehet vagy közel hetven, de szokott ő napszámba járni. Vállal ő kertászt, favágást, biztosan fűrészelt is. Özvegyember, már jó pár éve meghalt a felesége. A csekélyke nyugdíja mellé jól jön az a pár forint, meg reggelit, ebédet is szokott kapni ameddig dolgozik, ez sem közömbös számára. Pár napra így legalább megvan az ellátása is. Mondták még, rendes, megbízható, vallásos ember. Ez utóbbiról Sándor is hallott, hogy az öreg Bohus bácsi minden vasárnap ott van a misén, templombajáró embernek ismerték. A templomba nem szokott a padokba leülni, mert a le és felállítás, térdelés már nem az ő lábainak való. Szerény, szürke, már eléggé kopottas öltönyében, melyet egy fehér inggel csak vasárnap fűt fel, ott állt az utolsó sorokban, a fal mellett és áhítattal hallgatta, amit a pap prédikál. Néha még az éneklésbe is bekapcsolódott.

Sándor szólt a szomszédjának, mert annak olyan távoli rokona volt Bohus bácsi, hogy jöjjön el, szeretné vele megbeszélni ezt a fafűrészelt dolgot. Másnap este meg is jelent az öreg. Nem sokat beszélt, felmérte mit kell tennie, megitta azt a kupica pálinkát, melyet Sándor töltött neki. Aztán annyit mondott: - Rendben van, holnap reggel jövök! Bohus bácsi elment! Ági a felesége kérdezte: - Mindent megbeszéltetek? – Mindent! – mondta Sándor. – Ő hoz szerszámot? És meddig tart a munka? – kérdezett vissza Ági. Sándor erre nem tudott mit válaszolni. Most döbbsent rá arra, hogy tulajdonképpen, nem beszéltek meg semmit. – Biztosan tudja, mit kell elvégezni! – összegezte, hogy feleségén kívül önmagát is megnyugtassa. Átmeneti izgalom kerítette hatalmába, de aztán azzal összegezte: - Biztosan nem most teszi ezt először!

A megbeszélte időben, reggel hét órakor megjelent az öreg. Hozott magával fűrész, baltát, olyan hosszú nyelű hasogatót és fűrészbakot is. Felállította az udvar sarkában és feltette az első ölfa darabot. Meghúzta a fűrész feszítő pántját és elkezdett fűrészelni. Nem rontott neki, szép egyenletes mozdulatokkal húzta, tolt a fűrész, amely szélesre tágitott, éles fogaival harapta a fát. Mozdulataiban volt valami különleges, egy kicsit talán mókás mechanizmus is. Ugyanis amikor tolt a fűrész a fába, kissé megroggyantotta térdben a két lábát. Ezekkel a mozdulatokkal egy különleges ütemet kölcsönzött fűrészelésének. Sándor távolról nézte Bohus bácsi mutatványát. Először egy kicsit mosolygott, majd csodálkozott rajta. Csodálkozott, mert a fahasábok egymás után kerültek a bakra és mellette egyre nagyobb halmot képeztek a levágott fakarikák.

Bohus bácsi hat napon át jött fát fűrészelni. Pontban hét órakor mindig megjelent. Elővette a faskamrából a bakot, meghúzta a fűrészlapot feszítő zsinetet, majd oldalról odatámasztotta a bakhoz és beköszönt, hogy megjött. Szó és ellentetés nélkül elfogadta Ági pálinkáját, mert Sándor a hivatalban volt és nem tudta megkínálni, és elkezdte a munkát. Két órát megállás nélkül fűrészelt. Úgy kilenc óra körül Ági szólt az öregnek, kész a reggeli, jöjjön, fogyassa el. Bohus bácsi a nadrágjába két oldalról beletörölte a kezét és leült az asztalhoz. Nem beszélt sokat, ha megszólalt, akkor is inkább az időjárásról ejtett szót, másról nem. Ági szalonnát sütött és tojást ütött rá, vagy kolbászt karikázott le, hagymával és tojással. Igyekezett tartalmas reggelit összeállítani, hogy az öregnek legyen ereje a fűrész húzni. Kérdezte, hogy mit szeretne enni, de az öreg csak annyit mondott: - Mindegy, nem vagyok válogatós! Ez megkönnyítette az ebédtervezést és elkészítést. Csinált pörköltet, sütött oldalast, főzött gulyáslevest, mindig annyit, hogy nekik is jusson belőle. Az öreg úgy egy óráig felváltva fűrészelt és időnként a felkarikázott fát behordta a kamrába, és szép sorjában felhalmozta a fal mellett. Ebből aztán majd a nagy hidegekben könnyű lesz egy-egy kosárral bevinni, mert összehasogatta, így fűtésre kész. Sándor, amikor hazament, örömmel nyugtázta, mégis jó volt, hogy az öreget hívták el fát vágni. Csak akkor keseredett el egy kicsit, amikor esténként találkozott a már indulóban lévő Bohus bácsival, aki eléggé sovány, fáradt ember képét mutatta. Aztán másnap este mikor újból hazament, látta, hogy a napról-napra felhalmozott mennyiség nem kevesebb, akkor egy kicsit megnyugodni látszott, hogy annak ellenére, milyen képet mutat kifelé, bírja magát az öreg. Valóban bírta, bírnia kellett, nem most, már fiatal kora óta. Nála nem volt megalkuvás, lazaság a munkában, mert ha egy kis lazaságot engedett volna, akkor nem lenne sehol. A munka adta az értelmet, tudta, nem lehet lustálkodni, henyélni, mert amit elvállalt, azt mindig becsülettel teljesíteni kell. Hol állna a világ, ha csak úgy egyszerűen ellazsálná mindenki a dolgát? A pihenésre ott a vasárnap, meg a téli hosszú esték, de tavasztól őszig dolgozni kell. Így látta ezt apjától, nagyapjától, most már ő sem tehet másként, de nem is lenne kedve hozzá. A rendszeres elfoglaltság, ami élteti, mert tudja, hogy holnap is van mit tennie.

Eltelt a hat nap. A fa az első kosártól az utolsóig felfűrészelve, hasogatva, összerakva ott állt a kamrában. Öröm volt látni ezt a precizitást, ezt a szép munkát. Sándor beszélt a munka végeztével az öreggel. Megköszönte a munkát, meg is dicsérte. Látszott Bohus bácsin, hogy a pénzen kívül, amely szerény összeg volt, mert csak annyit kért és fogadott el, ez a pár kedves szó esett neki a legjobban. Már búcsúzkodtak, kezét is ráztak, az öreg összeszedte a szerszámait, a fűrész a vállára akasztotta, a baltát fejével felfelé fordítva a hóna alá csapta. A bakot pedig a fűrész mellé, a vállára vette, amikor Sándor megállította az öreget. – Bohus bácsi, várjon egy kicsit! – mondta és eszébe jutott az érettségi öltöny. Nem mondta ki, de hirtelen eldöntötte, odaadom, ott lesz a legjobb helyen! Az öreg csak állt és várt, már meg is sokallta az időt, lerakodott. Sándor jött egy nagy nejlon zacskóval, benne az eddig őrzött, sötétkék színű öltöny. Zakó, pantalló, tehát komplett ünnepi viselet. – Fogadja el! – mutatta, és még hozzátette: - Én már rég kihíztam, nem férek bele, de magának még jó lesz! Az öreg szabadkozott, nem akarta elfogadni. Sándor ki is vette a zacskóból és megmutatta neki, hozzá is illesztette. Bohus bácsi csak nézett, csodálkozva. Ilyen szép öltönye neki még sohasem volt. Talán az jutott az eszébe, mit csináljon vele? Sándor, mintha elleste volna a gondolatát, gyorsan hozzátette: - Vasárnap ebben megy a templomba! Erre az öregnek egy pillanatra megállt a tekintete, gondolkodott, mintha tényleg elképzelné, hogy vasárnap ebben a szép sötétkék öltönyben megy a misére. – Magának tényleg nem kell már? – kérdezte óvatosan. – Nem! Tényleg nem! Nem is tudnám felvenni. Kihíztam! – mondta Sándor és mutatta, hogy milyen nagy lett a pocakja. – Akkor jó! – nyugtázta. – Elfogadom! Nagyon szépen köszönöm! Megállt egy pillanatig, nem is tudta, hogy ezt a most nagyon értékessé vált zacskót hová is tegye. Sándor mondta: - Segíték! – és kézbe fogta. Megvárta, amíg az öreg újból felszerelvényezte magát a favágó eszközeivel, odaadta a kezébe és még hozzátette: - Használja egészséggel! Már a kapuban volt, amikor visszaszólt: - Köszönöm! Szikár alakja lassan elveszett az esti szürkületben. Sándor hetek elteltével hallotta, hogy Bohus bácsi a templomba a sötétkék öltönyben volt, úgy feszített benne, mintha ő is most érettségizne.

Kő-Szabó Imre

A fogas

Ő egy fogas, ruhafogas, mégpedig álló és köznyelven thonet fogas. A színe sötétbarna. Nem szereti ezt a színt, sohasem szeretete. Amikor még az esztergapadra feltették azt az élettelen fát, melyből az álló részt faragták ki, és nyiladozni kezdett értelme, már eldöntötte, milyen fogas akar lenni. Körülnézett és látta sorban a thonet fogasokat, volt közte szürke, faszínú, barna és fehér, a fehér tetszett a legjobban. Mondták ott, hogy ez inkább kórházi fogas. Ezzel ő azonban nem törődött.

Emberben is van ilyen!

Amikor összerakták, mármint a hajlított lábait és a kalap és kabátartó részt, arra számított, hogy a fehérfestőbe viszik. Aztán jött egy ember, felpakolta őt meg legalább tíz társát és a barnapácolóba került. Szomorú lett, már nem tudott tiltakozni sem és bánatosan várta sorsát a raktárban.

Ember is van így!

Aztán szállítómunkások jöttek a raktárba, összeszedtek vagy húsz ilyen hasonló barna fogast, felrakták egy teherautó platójára és elvitték őket vidékre. Akkor avattak egy főiskolai kollégiumot és ő a 6-os szobába került. Az első lakók fiúk voltak. Hárman laktak itt, mert háromágyas volt a szoba. A fiúk mindig kiabáltak, állandóan szólt a zene, lányok is betértek ide, ügyesen tudták ezek a fiúk szervezni a dolgokat. Sokszor maradtak kettesben, mármint egy fiú és egy lány. A szoba zárját valaki elrontotta, az ajtót nem lehetett bezárni, de kellett az a tizenöt perc intimitás, hogy biztosan zavartalan legyen minden. Ilyenkor őt, a fogast használták retesz kitámasztónak. Látott ilyenkor sok mindent, már a végén szakértő is lett a látottakban.

Emberben is van ilyen!

Az évek során lakott ő már több földszinti szobában, az utóbbi időben egy nyári nagytakarítás után felkerült az emeletre. Itt lányok voltak, de ezek a szobák kétágyasokra szabottak. Szeptemberben, amikor bekerültek a hallgatók, akkor pár hétig az elosztás szerint aludtak, laktak a kollégisták. Aztán, mintha egy láthatatlan kéz amikor megkeveri a kártyákat, ők is összegabalyodtak, alaposan.

Embereknél is van ilyen!

A fogast többször javították, a sokfajta megpróbáltatás nem használt neki. Több évi szolgálat után már eléggé kopott volt, a festék, az a barna, sok helyen hiányzott. A fa részek is kivirítottak, olyan volt így, mintha terepruhába lenne, kint a harcmezőn. Ez utóbbi rendben is lenne, hiszen látott ő itt elég harcot, bekerítést, kilövést, sérülést, elvérzést.

Emberben is van ilyen!

Azért mindig túlélte, fogas maradt, az eredeti állapotában. Csak a színe nem volt az igazi. Sajnos azonban őt is utolérte a vég, mármint a szolgálat befejezése. Jött egy nagy felújítás, a főiskola szerzett pénzt egy pályázaton. Ennek a vége az lett, hogy több tárgy társával, asztalokkal, székekkel, ágyakkal ő is selejtezésre került. Köznapi nyelven, nyugdíjba helyezték. Szívesen maradt volna még, de nem lehetett.

Emberek is vannak így!

Egy darabig a kollégium alagsori tárolójában állt árván és elhagyatottan a mi fogasunk. Nem történt semmi, csak a szép napok jutottak eszébe, amikor még történtek dolgok a szobákban, nappal vagy éppen éjjel, természetesen vagy éppen lopakodva. Ezeket a történeteket többször is végigpörgette, szinte újra élte. Ilyenkor izgalommal telítődtek még megmaradt hajlított fa fogasai, lábai. De aztán ez is elmúlt, jött az üresség.

Emberrel is van ilyen!

Nagytakarítást rendeltek el, ami nem kellett, azt kiselejtezték. A fogast egy fiatal, ott dolgozó fickó vette meg, arra gondolt, egy kicsit megreparálja és jó lesz az ő albérleti szobájába fogasnak, hiszen nem tudja ruháit, kabátját hová akasztani. Kifizette azt a néhány forintot, és vitte magával. Több évig állt ennek a srácnak a szobájában. Tanúja volt egy-egy barna, szőke, vagy éppen vörös hajú leányzó szerelmi vallomásának, érzelmi kitérésének. Egyszer kétszer elhanyagolt férjes asszonyok, lopva szerzett boldog és kielégülő óráinak. Szóval így nyugdíjasan, itt sem unatkozott.

Emberrel is történik ilyen!

Aztán egyszer ez a fogással bíró fiatal fickó is megelégtelt egyszerű, szürke, sivárnak mondott életét, úgy döntött, megnősül. Ez a tény aztán felkavarta az állóvizet. Volt dolga, anyakönyvvezető, esküvő, költözés, cipekedés. Vitte minden holmiját, agyongyötört ágybetétjét, amely aztán a közeli kukában landolt, felesége utasítására. A fogas is követte, de ő a lakásba, csendben, öregesen, kíváncsian.

Az ember is tesz ilyet!

A fogas az előszobában kapott helyet. Szépsége nem nyerte meg a ház asszonyának elismerését, ezt tudta az első perctől kezdve. Titkon arra is számított, mint az öregek, hogy egyszer a megfelelő alkalomkor kipenderítik innen. Egyelőre jó volt, mert minden olyan tárgyat, amit nem tudtak a lakásban felakasztani, a fogason kapott helyet. Sokszor a kabátok, táskák, ernyők olyan súllyal húzták thonet karjait, hogy majdnem beleszakadt.

Az öregemberrel, asszonnyal is történik ilyen!

Felújították a lakást pár év múlva. Nemcsak a falak kaptak új meszelést, pár bútor is távozott. A fogas a pincébe került. Tudta, ez a vég, innen már nincs más, csak a fűrészes, a balta, a temető, a tűz. Elhamvasztják és kész! Urnába már nem kerül, minek, jobb esetben mint fahamu, egy kerti gyümölcsfa tövét lazíthatja porrá égett testével.

Az emberrel is történik ilyen!

A fiatal fickó is öregebb lett. Közben született lánya is felcseperedett, olyannyira, hogy már önálló életre vágyott. El is költözött a szomszédos városba, ahol sikerült lakást szerezni. De most ő volt a kezdeteknél. Az a kevés bútor, amely összegyűlt indulóként, csak pangott a lakásban. Fogas sem volt, szeptet meg nem lehet csak úgy a falba verni, hogy azon lógjanak a kabátok. Itt gondoltak, még egyszer utoljára a fogásra. – Apa, hozd el, és ha már fested az ablakot, meg az ajtókat, van fehér festék, kend át! A végén teljesült az élet elején áhított vágy: a fogas fehér fogas lett! De már mindez későn történt...

Az emberrel is előfordulhat ilyen!

Móritz Mátyás

Vitézen a rongyos ködmön

Avagy hogyan legyél magyar költő

Csönd üljön szíveden, és lomha sötét takarjon,
kinek mindegy a világ, olyan asszony akarjon;
a holdtól cirmos éj mozduljon a fejed fölött,
legyen nehéz a lelked, legyen a tested törött.
Szégyelld magad, -szégyelld az egész emberfaj helyett,
cigaretta érezz szádban, csókok íze helyett;
ne vigasztaljon az éj, ne oldozzon fel harag,
virrasztva várd, mikor derengenek fel a falak.

Tördeljen szét a bölcsesség, tördeljen a bomba,
tudd mi az élet súlya, tudd mi a világ gondja;
legyél csupasz, mint a frissen megköszörült penge,
tudd mi a szuronyok csúcsán a háború rendje.
Az Ördög röhögjön, az Isten sírjon belőled,
tűnjön el a világ, és az idő is előled;
járd becsületesen az eszmék kálváriáját,
becsületesen, ahogy azt kevesen járnak.

Szegény szíved rakd rá izzad, büszke homlokodra,
legyél aki hever balra, és nyöszörög jobbra;
a szíved reszketőn téli tempókra dobbanjon,
lépteid előtt a jégen a hajnal roppanjon.
Legyél megkopott vitéz, kin bár rongyos a ködmön,
de megint vitézzé válik, ha a régi kód jön;
járj ágyúdőrej közt, ahol a farkas sem ritka,
ostromolj titkot, ha nincs is a titoknak titka.

Utánad hallgatag vadászok hallgatózzanak,
örök kísérjenek, mint aki nem lehet szabad;
legyél kinek bordái közt rossz fájdalom ébred,
a kimondott szavaid majd helyetted is élnek.
Lesz majd olyan ember is, aki érzi valódat,
és több mint száz év elteltével verset ír rólad.

Móritz Mátyás

Forgószél

*Nincs magyarázat. Akasztófára jut,
vagy a vonat elé veti magát, kit
bántani mer a durva valóság!*

Berda József: *Meghalt*

Megszületett a Gát utca 3 szám alatt,
hatodik gyermekként erre a világra;
Ő, kié nem lehetett a tó a jég alatt,
kinek följebb nem juthatott a virága.
Megszületett hogy mosdassa a habos vihar,
hogy egy zsidó orvostól kapjon kabátot;
Ő, ki kisfiúként kapkodott lábaival,
kire a való hullt, ha gyönyörűt látott.
Kire ha nő nézett, a rosszat felejtette,
és nem gondolkozott a költészet rangján;
Ő, ki a karddá nőtt bicskát is elejtette,
vagy szólított a kínzottak hulló hangján.
A jogaiért készült Ő megverekedni,
hogy hallgassa: a fura úr miként gagyog;
nyüzsgő szívével széllé akart kerekedni,
volt hogy azt hitte: talpán alkonyat ragyog.
Megszületett 5-ben, a nemzeti nyomorba,
hol akadt népbetegség ezernyi fajta;
Ő, a jámbor, kit annyi asszony dörgölt orra,
szanatórium sem segíthetett rajta.
A nép közé, kire lapulása is rávall,
hogy fűteni a fát, és a szenet lopja;
hogy bordeline személyiségzavarával
viselje el: a bíróság perbe fogja.
Csak segélyben részesítették díjak helyett,
megmérgezni magát lúgkövel akarta;
mert tudta: nem lehet Ő az Úr az Úr helyett,
aki lukas nadrágját kézzel takarta.
Életét a szárszói síneken költötte,
remélve hogy magára szavakat talál;
a hajnal-nyelvét is a világra öltötte,
kiért mezítláb jött a foltozott halál.
Rajongva várt fiúból lett állami nevelt,
kinek fönn a hegyen a köd bontott ágyat;
a folyó mentén megfáradt emberként hevert,
mint akinek szíve nem érlel már vágat.
Majd 37-ben ment a mosóasszony után,
32 évig próbálta állni helyét;
Ő, aki Don Quijottként harcolt s bután.
Végül megadta magát, lehajtva fejét.

Móritz Mátyás

Koldusrongy

Petőfi Sándor emlékére

Hol alszik a költő, vele tovább mi lett,
hogyan hagyta el az ínségterhes életet?...

Mellén a kezét ki volt ki összefonta,
mikor nem bírta már a velőt a csontja?...

Hogy hagyta itt, ezt a háborús világot,
kinek bolygó lába száz tövisre hágott,
aki csalogatta az életi mézet,
el az Ő teste milyen sírban enyészett?...

Hogy hagyott el örömeiket fájdalmakat,
az új világ talán sírja halmán fakad?...

Mossa-e sírját a búbanatok könnye,
vagy elmosta talán patakvizek gyöngye?...

Átütött-e vére a hófehér ingen,
amit a rózsája vart meg neki ingyen?...

Hol halt el a költő, kis patak módjára,
kinek dala omlott, mint vad folyam árja?...

Volt-e gyászszekér mely temetőbe vitte,
mikor a halál, vállát megveregette?...

Van-e ki megbotlik a sírhalma fölött,
hol a játékszere, -szíve kettétörött?...

Lantja érintetlenül, végét hol lelte,
mellyel gazdája, bánatát énekelte?...

Van-e neki rózsája, -borostyánfája,
könnyes szemekkel Isten nézett-e rája?...

Kifényezték-e sarkantyúját, -a görbét,
voltak-e akik a bajsztát kipödörték?...

Rejti-e sírját a bércek koszorúja,
vagy a szélvész a porát mindmáig fújja?...

Isten hitelezője, vagy adósa lett,
talán minden csepp véreből egy rózsza lett?...

Vagy talán nem is alszik, és messzi tájra
elszáll, megnézni: rab-e még a hazája?...

Hol alszik a költő, akit ha ért is vád,
betört fejével sem hajtotta meg derekát?...

A porba hol hullott az Ő véres kardja,
talán fogason függ, és a rozsdá marja?...

Talán felhőn ül és búsan néz le róla,
akár a boglya tetejéről a gólya?...

Az iszonyatot lesi talán az égből,
hogya a világot kivesse tengelyéből?...

Hol alszik a költő, -reng könnyű sajkája,
ráncigálja-e még, haragvó dajkája?...
Talán már tudja: hány csillag van az égen,
és mennyi gonoszság az ember szívében?...
Rászállt szerelmének, -galambjának lelke,
és úgy halt meg, megáldva és megszentelve?...
Vagy nézi: mit tűr a szolgaságnak népe,
amely nem kél föl hogy a láncát letépje?...

Hol alszik a költő, ki szép lány szemébe,
mélyen nézett, mint csillag a tó vízébe?...
Hová vitte Őt holt menyasszonya árnya,
koporsóból égbe vitte szellemszárnya?...
Zajongó lelkével a csatajelt várja,
hogya szóljon a harcok harsány trombitája?...
Vérpadon, yagy csatatéren lelte a végét,
volt-e ki könnyűivel mosta le vérét?...

Talán Ő lett a Nap, föld és Hold körében,
és nem vészt jelentő üstökös az égen?...
Élete szép, mint a megszületett tavasz?...
Boldog? És elhiszi hogy a világ is az?...
Hazaszeretetről mit írma ma tolla,
hogya a dicső képét híven megrajzolja?...
Kinek mondta: Adjon Isten áldást rátok,
Ő, ki felhők közt, kék eget ritkán látott?...

Akit hányt-vetett a vad hullámos élet,
hol fekszik, -hol lelte meg végre a révet?...
Lemosva magáról minden földi szennyet,
újjászületve keresi még a mennyet?...
Van-e ott élet? Ha van: bús mint a földi,
amely jutalmat oszt, és bosszúját tölti?...
Hol fekszik Ő, ki dalát el úgy fütyölte,
hogya a pacsirták is tanulhattak tőle?...

A hangja sohasem volt méla vagy tompa,
ha belemerült is a fájdalomba;
akár a szent szabadság, számkivetve volt,
a szent szabadság, mely Kainként bujdokolt.
De hol szűnt meg végre hosszú bujdosása,
sírba esett az is, aki sírját ásta?...
Többet ért meg, korán itt hagyva a pályát,
mint más, kinek vénség görbítette vállát.

Szabaddá lett, a bilincset összetörte,
száraz levélként, csörögve hullt a földre;
és bár ég és föld vetett elébe gátot,
hitte: elfoglalja a kerek világot.

Nem lehetett ott e fényes ünnepélyen,
elvitte az enyészet, és tartja mélyen.
Én éljent mondok rá, a reszublikára,
szálljon béke, fájó szívének porára!

Éljen a magyar, ha lehet mindörökké,
nem szabad rabnak lennie soha többé;
a szabadságnak ne legyen ellensége,
legyen óriássá, ki nem hagy semmit félbe!
Ő sem látta a magyart halotti testnek,
ki hajnalt magának a vérevel festett;
a balsorsban is vitte a lobogóját,
mindazok előtt akik a hazát óják.

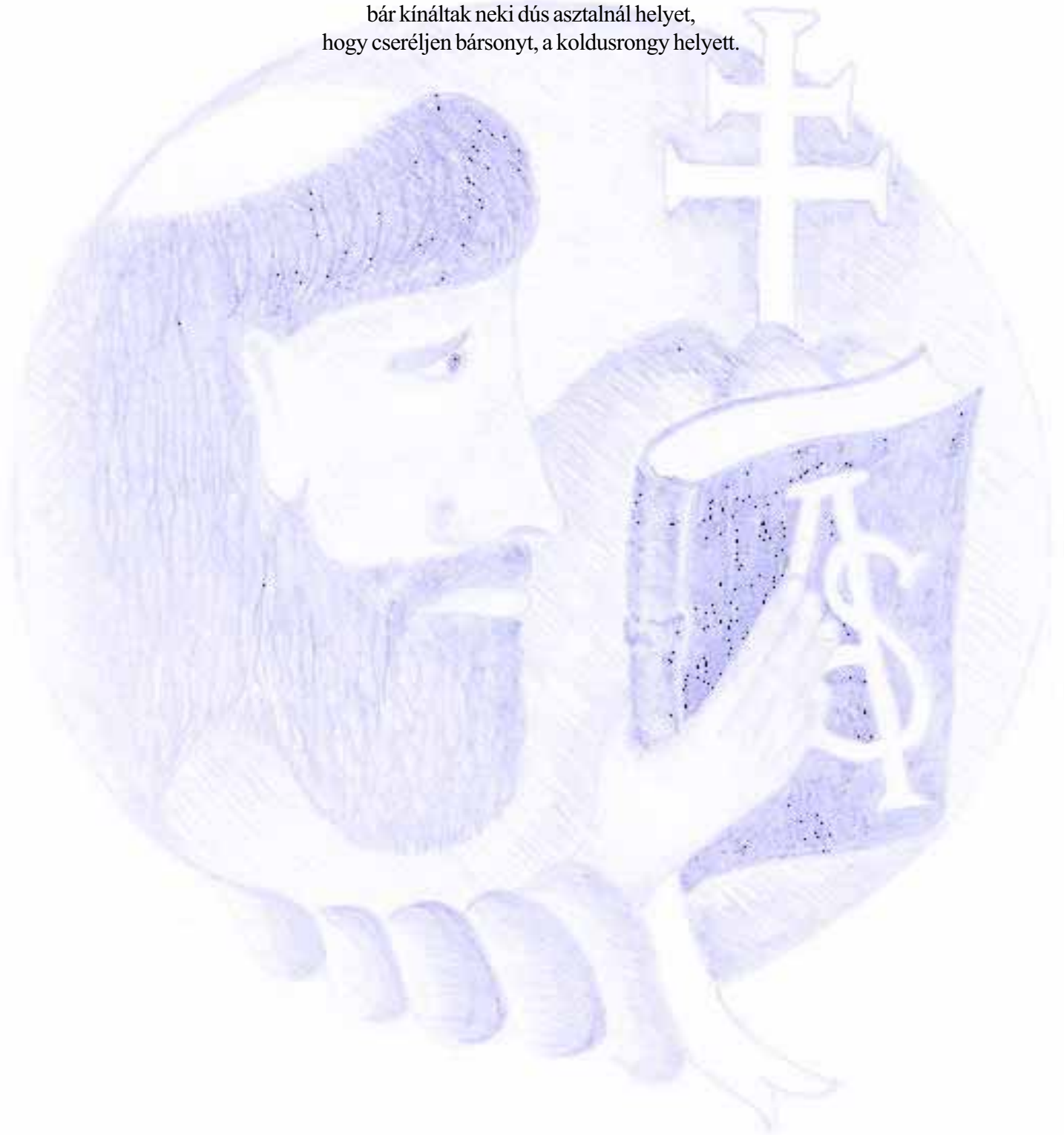
Hitte hogy az eltört láncunk hangja, a nesz,
egy szabad nemzetnek az imádsága lesz;
de mégsem érhetette meg azt a nagy napot,
amelyért a lantja, s kardja fáradozott.
Ily bátorságot szívében ugyan ki hord,
űzni az ellenséget, mint a szél a port?...
Hol vannak a költők, akiknek kezében,
Petőfinek lantja zenge olyan szépen?...

Ő volt az utolsó, s a legjobb vitéz,
kedves reménye vele egy sírban enyész;
ha van egyáltalán sírja. Ha van: hideg,
vagy a honfi nevének fénye tölti meg?...
Ember és polgár volt. Mint ember: mi boldog,
és mint polgár: lelkében keservet hordott;
keblén a szerelem virágbokrétája,
fején honszeretet tőviszkoronája.

Éljen a költő, a nemes keblű rokon,
kivel osztoznék a borostyánlombokon.
Talán megtisztuland az érzet és az ész,
eljövend, mikor mindnyájunk kedvence lesz.

A nemzetáldással zengeni fogja,
a hajnalsugárra és a csillagokra,
nevét a nép, méltón emlékezve róla,
a reszublikáról a koporsóba.

Éljen a költő, a nemes keblű barát,
ki vészben, szent hűséggel nyujtá jobb karát;
aki talán megfejtette hogy mit jelent,
átröpülni a levegőt, a végtelent.
Ki borostyán koronára nem éhezék,
szüksége se volt elcserélni rongymejét;
bár kínáltak neki dús asztalnál helyet,
hogy cseréljen bársonyt, a koldusrongy helyett.

Nagy János

Hazatérés

tornyok elfáradt harangjai szólnak, valahol a közelben, gyermekkoromban, ötvennégy év távlatában, egy szelesebb, téli időben születtem, egy délutáni órán, azóta tudom, mindig fogva tartanak a surranó emlékek, előttem a víz, a végtelen kék tenger, a szobák öles falai, bár divatjamúltak álmaim, hamvas ízek őrzik kedvesem csókjait, a csillagéveket s az üvegszirmokat ebből a világból, néha imádkozom is, hagyd meg, Uram a szerelmet a szívben, akard, amíg élek, majd jóval később amikor írni kezdtem, éltem a toll szárnyalását a papírlapok felett, tisztán, csak szavaim zuhanórepülésben, hittem, mint mindig amikor csókolunk, amikor ölelkezünk, most imára kulcsolom kezem, gyöngyként gurul bennünk az idő

csak szavak a kékség kozmikus ölében, összetört most a csönd, s párás alvóra forduló az erdő, közben átkarolnak felgyorsult éveink, egy hang kísér az úton, s éjszakai szemek követnek ebben az időtlenségben, most látom a megsebzett szárnyú madarakat, hány mondat s merész szavak foszlanak csak, arra gondolok, hogy mennyi bennem a lom, leltároznom kellene az át álmodott, tört teliholdas éjszakákat, hisz mily falánk az idő, az asztalnál életem morzsáit söpörgetem, mert csikordul bennem a vágy, s titokban boldogtalan a világ, ezer darabra hull bennem a ma, s'a tegnapi, éjszakák szünetjele koppan hozzád álmaimban, sarkig kitárva a szív, a test rásimul a hullám törte fűre, de holnap kijelölöm a szavak helyét, hogy ne osonjon közénk ez a zajtalan járó feledés

nézd, itt ha az eső hull, utána ráncos utcák akácillata ölel át, elvéreznék virágai, most elfogy az út, és tisztán tudjuk, hogy csak letépett, furcsa szavak, s a szavak mélyén csak csend marad, tündöklő ez az ébredés, az idő, a tükör, mely szobánkat magába zárja – mit tagadjam, most hallgatva élem meg a békét, ahogy átölelve mellettem álmodsz, a Tiszapart fái alatt elnyúlva messze a város, az ablakok nyitva, május van, szerelmes öledbe bújva ébred a fény, álmodsz kezembe naponta, naponta hitet, szavakat, de most nem merem őket magukra hagyni, a versek most halottaim ebben a csendben, őrzöm a kihullott időt, amint a huzatos szobán a szél, átfúj valami botzongató időtlenség

Nagy János

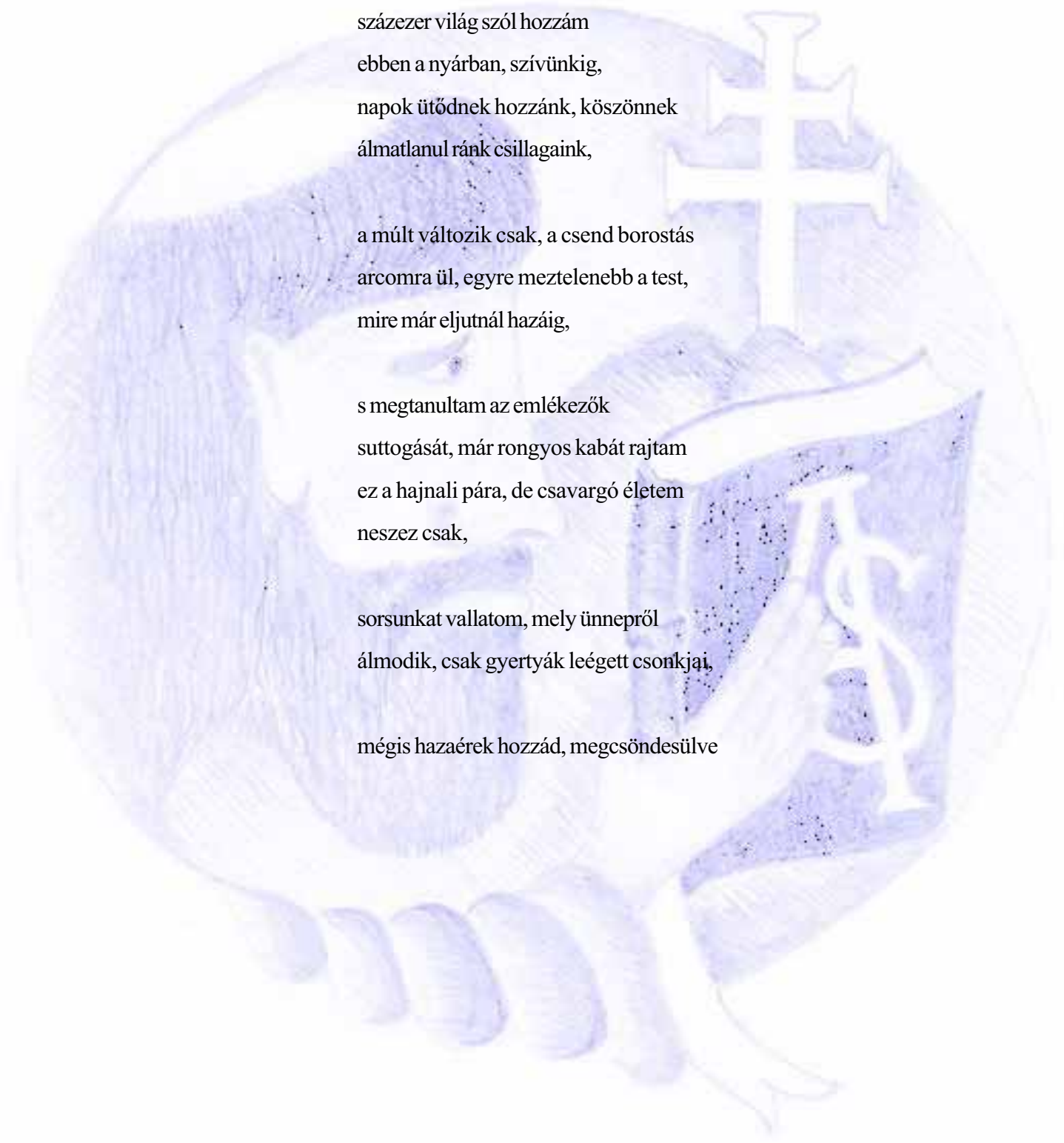
Szavak

százezer világ szól hozzám
ebben a nyárban, szívünkig,
napok ütődnek hozzánk, köszönnek
álmatlanul ránk csillagaink,

a múlt változik csak, a csend borostás
arcomra ül, egyre meztelenebb a test,
mire már eljutnál hazáig,

s megtanultam az emlékezők
suttogását, már rongyos kabát rajtam
ez a hajnali pára, de csavargó életem
neszez csak,

sorsunkat vallatom, mely ünnepről
álmodik, csak gyertyák leégett csonkjai,
mégis hazaérek hozzád, megcsöndesülve

Nagy János

Széljegyzet

1.

alkonyodik, az estben sötétben áradnak a fák, csillagok vándorolnak a parttalan úrben, majd a hajnal ködfalára ébredünk, szeptemberi reggelre, sóhajom a nyár után árva madárként lebeg a szélben, s mint az elkúszó vonatfüty, csókod az ajkamon éget - a hajnal harmatával ébredek, benned megtalálva helyem, fészket hol álmaidhoz bújok, szemed szememben megtalál, az emlékezések már nem kísérnek, most elsüllyedt városok alusznak, s mi vándorlunk felettük, hol összeért a tenger és az ég, szárnyalunk, s aki élt, nem hiába élt - tovalibben az idő, de most az éber álom félhomálya rajtunk

2.

kaput nyitok a belső szobák kék csendjére, a parázsló napokra, a szerelem örök titkaira, a gyermekkor-délutánok csendesen játszó magányára, most ébredek, vastagon reám telepszik ez a világ - őszi estéket őriznek az utak, kart karba öltve, gyermek-esztendőök bukkannak fel, az emlékek, mint piciny amulettek lógnak - az ablakon kívül csak az elhagyott világ kedvesem ismeri simogatásom, félszáz évem minden rezdülését, verseim lapjait, ahogy a szél sodorja szét, mint feszes indák fonódnak derekamra a mondatok, a kimondott szavak ebben a kerengőben, csak a szív lüktet, csupán az ódon templom jut eszembe, hol összeadtuk egymást, egymást a szótlán szavaknak

3.

kihull belőlem a bánat, mint ez az őszi eső, ahogy tollam hegyéről a szavak, a fehér papírlapra ömlenek - összevérez, lándzsát döf belém az est, miközben te önmagadban játszol, az idő lelassul, megáll - majd átélünk újra minden csodát, hisz még előttünk lebegnek az éj drapériái

4.

őszül az erdő, felhők peremére ülnek a csodaváró angyalok, szeptembert súgnak a lombok, a halott levelek simogatásában, már repültem égben, ragyogtam a földön, de most élem ezt a napot, a hónapot, feláldozom a szív oltárára, tornyok dőlnek el bennem, átölellek magamban, majd felsikoltanak ezek az őszülő szavak -
vetetlen ágy:

a gondolat,
a folyó tegnapi avart mos,
nélküled fagyott szavak
levélszekrényünkben

Dr. Rácz József Zoltán

Bábel tornya

A zongorista ült a zongoránál.
Egy elnyűtt melódiát koptatott.
Egy őszes úr az ENSZ plénum elé állt,
A szegénységről tart szónoklatot.
Még a bent a terem csupa-csupa fényár,
Odakint meg az éhség vív csatát.
A zongorista ült a zongoránál.
Ezrek szenvedtek aznap éhhalált.

Tán homokszem került a gépezetbe,
És kikökkent a bársonyos idő.
Amíg a vén föld forog körbe-körbe,
Százmillióknak nem jut betevő.
A manhattani üvegpalotákban
A világgazdaság szíve dobog.
Már túl sok lett a fedezetlen számla,
És a konok idő inkasszálni fog.

Oly féktelen a tőke kapzsisága.
Hogy minél magasabb profit legyen,
Százmilliókat vet rabszolgaságba,
Hogy keveseknek mindenük legyen.
De, hiába a világ minden kincse,
Ha, minden óra rettegést terem.

A zongorista, hogy a kedvét töltse,
Egy új dalt nyűt az ócska hangszereh.
Tüzes jelet ír a látóhatárra
A holnap. Fél világ lángokban áll.
A szívverésed elnyomja a lárma,
És ránk omlik az egész kártyavár.

Dr. Rácz József Zoltán

Mennyei malőr

A Mennysországban hirtelen megszólaltak a harsonák. Az angyalok, és a Mennysország lakói fölkapták a fejüket, mert amióta csak az eszüket tudják – pardon, amióta a Mennysországot lakják -, harsonák még egyszer sem szólaltak meg. Rémület lett úrrá rajtuk. Csak nem jött el a végítélet?

Ekkor megszólalt egy ünnepélyes hang:

-Az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében a Mennyei Titkárság jelentkezik!

Az Úr akaratából még ma, minden időben rendkívüli ülésre hívja a négy főangyal öfényességét, öfömméltóságait, a tizenkét apostolt, a Próféták Dicső Karát, és a Szentek Kegyelmes Tanácsát és a rendkívüli helyzetre való tekintettel az Úr megengedi a mindenség első számú közellenségének, ökegyetlenségének, és főgonoszságának, Lucifer úrnak is, hogy a tanácskozáson jelen legyen.

Az Úr kéri a meghívott főmméltóságokat és méltóságokat, hogy gyülekezzenek trónusa körül.

Aztán ismét harsonák szóltak és csend lett. A Mennysországban pedig suttogás kezdődött.

- Mi történhetett? – ezt találgatták a főangyalok és Mennysország valamennyi lakója.

- Az Úr utoljára a vízözön előtt hívta össze a rendkívüli értekezletet, de azon a főgonosz Lucifer nem vett részt. Most mi történhetett?

Ezalatt gyülekeztek a Mennysország nagyhatalmú, legfőbb méltóságai, főmméltóságai és méltóságai. Tanácstalanul néztek egymásra, de szólni egyikük sem mert, hogy semmiről sem tud, mert az egyben azt is jelentheti, hogy az Úr pont őt hagyta ki egy fontos döntés előkészítéséből. Így hát a jólérsütségs álarcát vették fel, mint akik pontosan tudják, hogy mit fog bejelenteni az Úr.

Ebben a pillanatban hatalmas nevetés – hogy ne mondjam, hatalmas röhögés - törte meg az ünnepélyes csendet, mert megjelent a legfőbb gonosz, az első számú közellenség, Lucifer.

- Mi van öreg? Teljesen elment az a maradék kevés eszed is? – szólt, és szentségtörő szavait egyenesen a trón felé intézte. Döbbsent csend következett, aztán az Úr hangja megszólalt mennydörögve:

- Hallgass, te pokol szörnye, mert határoztam!

- Igen? Tudom is, hogy mit! – szólt Lucifer ismét gúnyosan.

- Honnan is tudhatnád te féreg? – szólt ismét az Úr.

- Azzal Te ne törődj! Fő az, hogy tudom, és mondhatom, megint nagy számárságot akarsz elkövetni.

- Csend! – mennydörgött az Úr – Elmondom hát, mit határoztam. Azért hívtam össze a menny legfőbb döntéshozó hatalmasságait, hogy ismertessem velük, mit határoztam.

Hirtelen az egyik apró szent törte meg a csendet.

- Könyörgöm, óh Uram, és bocsásd meg, hogy a szavadba vágok, de irgalmazz még a világnak, ne pusztítsd el az Embert! Legalább még egy lehetőséget adj neki!!!

- Ámen! – szólt meg a szentek kórusa mintegy zárszóképpen a könyörgésre.

Gábiel főangyal felhördült:

-Micsoda impertinencia félbeszakítani az Úr szavait! Honnan veszed a bátorságot, te porszem? Az Ember pedig réges-régen megérett már a pusztulásra.

- Így van! – szólt meg most a próféták kórusa.

- Fogd vissza magad Gábiel, te mérsáros, te már akkor kiirtottad volna az Embert, mielőtt az Úr megteremtette őket. És még rám mondják, hogy én vagyok a főgonosz? – pergett Lucifer ajkán a fullánkos szó.

- Hallgass kutya! – replikáltak egyszerre a főangyalok.

- Eszemben sincs hallgatni! – válaszolt Lucifer – De most már igazán hagyjátok szóhoz jutni a ti legfőbb uratokat, aztán

úgyis tátva marad a szátok!

- Elhatároztam – mennydörgött az Úr -, hogy haladok a korrallal. Látom, hogy odalenn a földi világ egyre több lehetőséget ad a legkisebb embernek is, hogy a maga sorsát a kezébe vegye.

- Azt hiszem – szólott közbe sokadszor Lucifer -, hogy ki kéne cserélned már a szemüvedet Uram!

De az Úr tovább folytatta:

- Nem hozol ki a sodromból Lucifer! Szóval, úgy határoztam, hogy ezentúl a születendő gyermekek mielőtt a világra jönnének, előre megnézhetik, hogy milyen élet vár rájuk a földön, és csak akkor szülessenek meg, ha vállalják a saját sorsukat!

Hatalmas csend támadt a legfőbb méltóságú angyaloktól a legkisebb apró szentekig bezárólag. Látszott a képükön, hogy nem erre számítottak.

Ismét Lucifer nevetése – de úgy is mondhatnám, hogy röhögése - törte meg a csendet.

-Öreg! Neked tényleg elment az eszed! Mit gondolsz, ki akar majd megszületni, ha előre látja, mi vár rá a Földön? Te komolyan azt hiszed, hogy az emberek boldogok, és egyébre sincs gondjuk, csak hogy hálálkodjanak neked, amiért egyáltalán megszülethettek? Mikor járt utoljára angyali küldöttség a Földön?

A főangyalok tanácstalanul néztek egymásra. Tényleg, nem erre számítottak és Lucifer honnan tudott előre mindent, előbb, mint ők? Ez mégis csak furcsa! De sem Lucifert, sem az Urat nem volt bátorságuk faggatni. Lucifer pedig, mintha csak megsejtette volna, hogy min töprengenek a fényességes főangyalok, elnevette magát:

- Na, mi van fő okosok? Meglepődtek mi? Inkább vigyázzatok az Öregre, nehogy valami újabb sületlenséget találjon ki, vagy belekezdjen egy újabb teremtésbe, mielőtt még a másikat befejezné. Itt hagylak benneteket, hadd főjön a fejetek. Tízmilliárd év óta úgy sem volt egy épkézláb gondolatotok!

Ezzel Lucifer szentségtörő módon elhagyta az Úr trónusának erőterét. Most a négy főangyal egymásra tekintett és fejüket egyszerre meghajtván szóltak:

-Hozsánna néked Uram, a te bölcsességed végtelen!

Ezzel véget is ért a rendkívüli mennyei ülés.

Az angyalok aggodalmas arccal faggatták az ülés résztvevőit, hogy mi is történt tulajdonképpen. Amikor pedig értesültek az Úr döntéséről, részben megkönnyebbültek, hogy nem az utolsó ítélet eljövételét jelentette be az Úr, de egyúttal aggodalmas arccal hallgatták az Úr döntését arról, hogy minden embernek a megszületése előtt meg kell ismerni, hogy milyen sors vár rá a Földön, és csak ha vállalja a sorsát, akkor születhet meg. A fejüket csóválták, és ezt mondogatták:

-Hogy ebből mi lesz!?! – természetesen csak halkán és magukban merték ezt mondogatni, mert hát ki merne szembe szállni az Úr akaratával?

Ezért hát fennhangon, és jó hangosan, hogy annál meggyőzőbbnek tűnjön, hozsánnáztak.

-Áldott legyen az Úr, és legyen meg az Ő akarata!

Lázás előkészületek kezdődtek, hogy az új projektet – akarom mondani, az Úr parancsát – végrehajthassák.

Eddig a mit sem sejtő kis lelkek alig várták, hogy megszülethessenek, hogy végre rájuk kerüljön a sor, mert semmit sem tudtak arról, hogy mi vár rájuk a Földön. Úgy képzelték, hogy ez a Föld, a Paradicsom, ahol csupa szép és csupa jó dolog fog történni velük.

A Megszületendő Gyermekek Mennyei Hivatalának vezetését egy bizonyos Elza nővérré testálták. Ő a Földön valamikor Afrikában szolgált egy ENSZ misszió keretében polgárháborús területen, és rengeteg újszülöttet segített a világra, sőt jó néhány háborúban elpusztított anya méhéből vágta ki az újszülött gyermekét, és mentette meg őket az életnek. Máskor meg a háborúban megerőszkolt fiatal nőket anyaotthonokba gyűjtötte, hogy ott világra hozhassák gyermekeiket. Egy szélsőséges vallási csoport azonban távollétében halálra ítélte őt, és egy fanatikus bérgyilkos az ítéletet végre is hajtotta. Halála után az Angyalok Tanácsa a mennyországi honosítási procedúra után jutalomból rábizta a Megszületendő Gyermekek Mennyei Hivatalának vezetését. Most hát Elza nővérré hárult a feladat, hogy az Úr parancsát végrehajtsa. Kérte, hogy erősítsék meg – néhány arra méltó lélekkel – a részlegét, mert a megnövekedett feladatához kevés a humán kapacitása. Kérése meghallgatásra talált, és az önként jelentkező lelkek tucatjai jelentkeztek lelkesen a mennyei részlegnél szolgálattételre. Az angyalok pedig kíváncsian várták a fejleményeket.

Telt, múlt az idő, a minden idő, és egyre aggasztóbb hírek érkeztek Elza nővér részlegéből.

Összeült hát az Angyalok Tanácsa, hogy megvitassa, mitévő legyen. Végére is úgy határoztak, hogy a tizenkét apostol közül Pétert és a négy főangyal tájékoztatják a kialakult helyzetről.

A gépezetben szemmel láthatólag egy kis zavar támadt, mert hát ugye nem lehet azonnal az Úrhoz rohanni. Előbb még a helyzetet alaposan elemezni kell. E nélkül ugyebár vaklárma volna az egész, de azt pontosan tudták, hogy ez így sokáig nem mehet. Végül azt a bölcs döntést hozták, hogy az Urat mindenhogyan tájékoztatni kell, mielőtt nagyobb baj lesz!

De egyikük sem akart a rossz hír hozója lenni, ezért Elza nővért érte az a nagy megtiszteltetés, hogy az Úr színe előtt megjelenjen, és első kézből tájékoztassa az Urat. Lesz, ami lesz! Ez a javaslat Pétertől származott, és valamennyien lelkesen fogadták el, mert egyrészt megszabadultak egy kellemetlen küldetéstől, másrészt el tudták hitetni Elza nővérral, hogy az Úr tájékoztatása a lehető legnagyobb megtiszteltetés, amely földi halandót egyáltalán ért a Mennysors országban. Ezután az Angyalok Tanácsa – a négy főangyallal együtt –, hogy meg ne gondolja magát, személyesen kísérté el őt, a Mennyei Titkárságig, ahol rövid procedúra után fogadták is Elza nővért, aztán rövid, mindig óra idő várakozás után az Úr elé járulhatott. Elza nővér elfogódottan, lehajtott fejjel, lesütött szemekkel járult az Úristen elé, aki nyájasan fogadta őt és erősen lehalkított mennydörgő hangján kérdezte jövetelének okáról. Elzát felbátorította az Úr jósága, és belekezdett a mondandójába:

- Nagy baj van Uram!

- Nagy baj? – kételkedett az Úr, és kissé felerősítette a hangjának mennydörgését. Ettől Elza egy kissé elbizonytalanodott, de azért folytatta:

- Igen! Nagy baj, mert amióta Te végtelen bölcsességeddel megparancsoltad nekünk, hogy a megszületendő embernek mutassuk be, hogy milyen jövő vár rá a Földön, nem akarnak megszületni. Nem vállalják a földi élet kockázatát Uram!

- Nem akarnak megszületni? – szólt az Úr, ismét lehalkított mennydörgés közepette. – Miért?

- Talán azért – kezdte válaszáat Elza – mert az a földi élet mégsem csupa gyönyörűség! Én csak tudom Uram, hiszen nemrég érkeztem onnan! Rengeteg ott a vér, az erőszak és nagyon-nagyon a szegénység.

- Nagy a szegénység? – kételkedett ismét az Úr kissé felerősített mennydörgés közepette. – Ha lenézek a Földre, tele van a boltok kirakata árúval, rengeteg a vásárló. Úgy viszik az árút, mintha ingyen adnák! Vidám, mosolygó arcú gyermekek hintáznak a játszótereken, és te azt mondod, hogy nagy a szegénység?

Elza igazának tudatában kissé felbátorodott:

- Nézz csak körül jobban, Uram! Nézz csak körül jobban, és látni fogod a gyilkos indulatokat, a kifosztottak, becsapottak, megraboltak százmillióit!

Az Úr most teljes fordulatot tett a Föld felé, és hosszasan nézett a Föld irányába. Láta a Föld sebeit. A letarolt erdőket. A hajdani tiszta vizű folyók helyén hömpölygő szenny-áradatot, és látta a felpuffadt hasú, síró, éhező kisgyermeket, akik elevenen falják fel a sáskákat, csakhogy éhen ne vesszenek, és látta a nagyvárosok fényárban úszó palotái körében tengődő hajléktalanok ezreit, tízezreit, és látta a vakokat, a bénákat, a társadalom örök számkivetetteit. Láta a terrorista vezérek vérben forgó szeméit, vértől csepegő kezét, akik a világ sebeinek begyógyításáért újabb szenvedéseket zúdítottak az emberiségre. Hallotta a fájdalomtól elgyötört anyák zokogását és hatalmas mennydörgésszerű sóhaj szakadt ki belőle.

Elza folytatta:

- Az utóbbi időben csak hárman akartak megszületni Uram! Az első azért, mert tudta, hogy király lesz, a másik azért, mert tudta, hogy nagy hatalmú, gazdag ember lesz. A harmadik, a harmadik, a harmadik azért, de ezt én sem értem! A harmadik azért, mert egész életében szegény, nagyon szegény ember lesz.

- És a többi? – fordult kérdéssel Elza felé az Úr.

Elza széttárta a karját. Ezután, hogy mi történt, örök titok marad, de Elza mosolyogva lépett ki a Mennyei Titkárság ajtaján. Elhárította magától az angyalok és főangyalok kíváncsi kérdéseit és gyors szárnycsapásokkal egyenesen a megszületendők mennyei részlegébe repült. Ott azonnal összehívta a munkatársait egy rövid megbeszélésre. Az angyalok és főangyalok pedig tanakodva álltak a Mennyei Titkárság ajtajában.

- Vajon mit mondhatott az Úr Elzának, amit nem mondhatott el még nekünk sem? Vajon tényleg jó ötlet volt ezt az alig megtisztult kis földi lelket az Úr színe elé engedni? Aki egyből, hogy elbizta magát! Pedig kizárólag nekünk köszönheti a karrierjét, és lám a kis hálátlan szóba sem állt velünk!

Telt, múlt az idő, vagyis inkább helyrezökkent, mert a földi kórházak szülőszobáiban azóta is sorra érkeznek a kis jövevények, akik nagy sirással kérnek bebocsátást ebbe a világba. Ide, ahol a legszebb gyötrelmes gyönyörűség maga az élet, és a legnagyobb feladat az emberré válás rögzös útja. Ne feledkezzünk meg ökegyetlenségéről és ögonoszságáról, Lucifer úrról sem, aki elégedetten, sátáni vigyorral a képén szemléli a dolgok ilyenén történő alakulását, és közben abban reménykedik, hogy a megszületett emberek közül egyre többet tud majd az ő táborába átcsábítani! Hacsak...!?

Szájbely Zsolt

Anna von Kolschmark utolsó levele

Nem tudom, milyen förtelmes betegség kínoz, Drága Heidling, de azt tudom, hogy a világ, mely körbevesz, lassan teljes mértékben átalakul egyfajta áthatolhatatlan, bűzlő közeggé, s néha úgy érzem, egy rothadó tetem belsejében élek. A bőröm ráncos lett, a szemem alatt mély árkokat vájtak a könnyek. Butaság! Szinte nem is emlékszem, hogy miért sírtam annyit. Az egész életem, mint a megolvadt viasz cseppjei a hűvös téli szellőben, megdermedt. Az ajkam is fonnyadt. Néha, néha sikerül mosolyt rajzolnom még az arcomra, de ilyenkor az a száraz réteg, mely ajkaimat fedi, fölreped és kiserken a vérem. Annyira keserűek a cseppjei. Elképzelhető, hogy a környezet lassú változásai kihatnak a testre is? Beszélmem kéne, de annyi mondandóm lenne, hogy félek, levelem kusza fecsegésnek tűnik majd az Ön szemében. Bűdös vagyok Heidling! Bűdös a bőröm, az a száraz pergamen, és a húsom, igen, a húsom is bűdös! Savanyú szagom van. A bőr, mely egykor rózsák olajától illatozott, mára teljesen elrohadt. Néha azon tűnődöm, vajon élek-e még, vagy ezek a könnyörtelen változások a Halál pecsétjei? Éjszakánként a saját verejtékemben fetrengve ébredek. A szám mindig száraz, és az ébredések után úgy érzem, le akarom nyelni a nyelvemet! Aztán köhögni kezdek, végeleáthatatlan perceken keresztül köhögök, s a testemből feltörekszik az elmúlás illat-felhője! Oh! És a látásom sem a régi! A tükörben, szemüveg nélkül csupán homályos foltokat észlelek. Talán az is vagyok, homályos foltok összessége. De ha fölveszem a pápaszemem, mintha egykori magamat látnám a tükörben, de az nem lehet, igaz? Az csupán a régmúlt napok emlékezetének kivetülése, egy emlékké lett kép, mely a lencsén ragadt, mint a kosz az ablakon. Hosszúak lettek az éjszakák Heidling! Ó, de még milyen hosszúak! Töpörödött pálcikaemberként fekszem a dunna alatt, és a régi óra kattogása szívem ritmusához igazodik. Az elmemben egybemosódnak a képek. Oly nehéz elválasztani az álmodott világot a valóditól! A víz is íztelen lett. Esténként az ágyam mellé helyezek egy pohár vizet, s mikor hajnalban fölvernek a zajongó emlékek, leöblítem a kimondatásra váró szavakat torkomról. Néha persze kisuhan egy-egy gondolat a számon, szavakká formálódva, de a szavakból mindig kérdések formálódnak és ezekre a kérdésekre nem tudom a választ! Előfordul, hogy tisztálkodás közben ujjaim elkalandoznak testem pusztuló tájain, keresik, kutatják a fiatalság gyönyörét, de csupán a megvalósulatlan vágyak tetveit tudom lekaparni a csontjaimon lógó bőr-tarisznyáról! Öregség! Átok! Vagy áldás? A tükörben biztos szellem lakozik, mert ez a megszükkült, porladó asszonyi test nem lehet az enyém! Az agyamban zavar fészkel! Mit ér az ember élete? Semmit sem ér! Gyűjtjük az emlékeket, hogy vénségünkre maradjon valami boldogság, s mire megvénülünk, már a nevünket is elfelejtjük! A boldogság pedig illúzió. Ó, csak ettől a savanyú szagtól tudnék megszabadulni! A parfüm semmit sem ér. Hogy miért nem festem magam? Miért helyezzek magamra maszkot, ha már a tulajdon arcom is egy papír-maszkra hasonlít, mely éveken át ázott a tengerek vizeiben? Azt mondtam, hogy nem tudom milyen betegség kínoz. Tévedtem! Az idő múlásának baktériumai falják testemet! Lassan, fokozatosan, napról-napra, míg végül csak a hófehér csontok maradnak belőlem! Néha kísértetek jönnek látogatóba. Ön hisz a kísértetekben, drága báró? Mert valójában, talán már én is az vagyok. Kiszáradt a nyelvem, és mintha a bánat felhőiből könny-tavak nőttek volna látásom elé, s ez a sós víz nem engedi, hogy tisztán olvashassam, amit írok. Sötét van és hideg. Talán ez az élet utolsó éjszakája. Kihasznlom, amíg lehet. Nos, drága báró, most elindulok Morpheus karjaiba, s remélem, a hajnal nem csupán mozdulatlan testemet ragyogja majd be sugarával. S azt is őszintén remélem, hogy e levél, majd eljut Önhöz, Drága Barátom. Érzem, hogy itt ólálkodik a Halál, de konok fejjel kapaszkodom az életbe... de... félek, talán már nincs elég erőm!

Hú barátja: Anna von Kolschmark

Szájbely Zsolt

A mélység titkai

Végre! Hosszas, kimerítő, verejték-préselő mozdulatok egész sokasága után fölkapaszkodtunk a zordon sziklákon, tenyerünkben égett millió apró kő-szilánk okozta sebhely, s csapzott hajunkon csillámló réteget alkotott a kitartó mászás sajtoltá sós harmat. Mikor végre biztosabb talajt éreztem lábam alatt, egy pillanatra megpihentem, s jobb kézfejemmel egy mozdulattal letöröltem a homlokomon burjánzó kosz-fossziliákat. A tenger csodálatos, magasztos és rémisztő is volt egyben, színe szürkés-fehér, mint halottak fonnyadó kézfejen a száradó bőr. Pár percig csak álldogáltunk a magasban, s gyönyörködtünk a táj egyhangú szépségében, mely csupán első látásra tűnt egyhangúnak! Hanem mikor már vagy tíz perce, meredten, vadul koncentrálni bámultam e tüneményt, a komor felszínen képződő hullámok különös szobrok alakját öltötték magukra, de mire elmémbe nevet adhattam volna a látott alakzatoknak, már át is alakultak egy következőbe, és így tovább, egyfajta örökös körforgásba zárva. Ha cél nélkül szemléled a horizontot, kezdte a vén halász, csak lebegtetve tekinteted a víz felszíne fölött, észak-keleti irányba nézve, meglepő alakzatokat figyelhetsz meg! Én először pelyhes állú suhanc koromban voltam tanúja a tenger teremtő hatalmának, és attól a naptól kezdve hű imádójává váltam. Elmesélem hát neked fiam, gyere ülj mellém a sziklaszirtre, s hallgasd figyelemmel e vén ember szavait. Tizenhat éves suhanc voltam, mikor apámat elragadta a háború, s bár reménykedtem visszatértében, mégis, mélyen belül jól tudtam, e remény csupán azért szállta meg lelkem, hogy legyen időm elfogadni a megmásíthatatlan tényt: apámat kardélre hányták a norvég harcosok. Vagy két éve folyt már a vérontás, melynek oka annyira romantikus költeményekbe illő, hogy szinte nevetnem kell, ha elmondom. Történt ugyanis, hogy Finn-hon uralkodójának egy szem fia beleszeretett a norvég király leányába, s a norvég király nem volt képes elfogadni e szerelmet, s egy napon hadüzenetet küldött a finn uralkodónak, s így végül is kitört a „két éves háború”, melynek során jóapám, s még sok más, bátor harcos életét vesztette. Elejétől számítva talán a harmadik, vagy negyedik napon, távirat érkezett hozzánk, mely díszes, értő kezek által megmunkált arany-betűvel tudatta atyám halálát. Húgom még kicsi volt ekkor, így anyám őt pátyolgatta inkább, amit nem is vettem sohasem a szemére, hisz' így volt rendjén. Ettől a naptól kezdve, kívülálló, kitzsított lettem a családban, mert anyám képtelen volt földolgozni apám halálát, s a benne fortyogó, tehetetlen dühöt elkezdte kivetíteni énrám. Így megy ez már csak ez emberek világában, de hát, ezt te is jól tudod, barátom.

Szóval pár nap alatt beletörődtem sorsomba, és mondhatom, talán még élveztem is, hiszen olyan élet köszöntött reám, melyeket azok a kitzsított hősök éltek, kikről gyertyafényben fürdő éjeken olvastam. Fejlehajtva baktattam a hideg földön lépdelve, tekintetem láthatatlan kötelével befogtam a szabad madarakat, s szálltam velük, egészen a csillagokig, ismeretlen szférákba, s tovább, túl minden megismerhető határon. Boldog voltam, vagy legalábbis boldognak akartam látszani, s a kis színjáték, melyet elsősorban önmagam megtévesztésére játszottam, egyre inkább átalakult egyfajta személyreszabott valósággá. Tudnod kell, hogy rengeteg dolog van még égen és földön, miket gyarló emberi lényünk fel nem foghat, meg nem érthet, józan eszére hagyatkozva. Mert bizony áll még napjainkban is Antrim hegyszorosai között, a mesés Tieveragh-hegyen a titokzatos Slieve Gullion, minden tündér-paloták közül a leggyönyörűbb, s legtökéletesebb! Létezik még ma is Ír-honban a Lough Derg tó közepén egy sziget, melynek egyik barlangján keresztül alászállhatunk a Holtak Birodalmába! Bizony, léteznek ezek ma is, csupán a modern emberi felfogás süket és vak lett a csodákra! De bocsáss meg, barátom, kissé elkalandoztam. Szóval éltem életem, mint száműzött herceg, s órákat, hosszú-hosszú órákat töltöttem a sziklákon ücsörögve, bámulva a fönnséges óceánt! Mondákat költöttem önmagam boldogságára, s fennhangon szavaltam őket, bele a végtelen kékségbe. Már vagy jó két hónapja lézengtem álmaim jáspis-valóságába zárva, mikor történt valami, ami egyszerre telített el félelemmel és boldogsággal. December havának első napjait írtuk, hideg, csont-szaggató szél zúgott a sziklák között, s a sirályok úgy lebegtek a szél hátán, mint könnyed, játékos papír-csónakok. Én elveszett varjúként gubbasztottam a tenger fölött, pontosan ezeken a sziklákon, s képzeletemben idegen, s csodás tájakon barangoltam, amikor váratlanul valami igen különös zaj ütötte meg fületem. Lassú, halk bűgás volt, mintha lágy kürt-szó hullámszó volna a szellőbe kapaszkodva. Fülelni kezdtem, próbáltam meghatározni a hangok eredetét, de legnagyobb megdöbbenésemre, a hangok a víz felszíne alól szóltak. Talán különös akusztika okozta e zajt, gondoltam, s egészen kihúzódtam a szirtre, s hallgatóztam tovább, vártam az eseményeket, csodára, misztikus megnyilatkozásra vágytam, de ami történt, minden elképzelésemet fölülmúlta! Barátom, amit most elmesélek neked, szóról-szóra igaz!

Minden szava, minden momentumja, maga a valóság! Szóval közelebb hajoltam, s legnagyobb megdöbbenésemre, alant a tenger vadul fortyogni kezdett, úgy törtek felszínre a hatalmas, levegővel bélelt buborékok, hogy arra talán szavak sincsenek, vagy csak én nem találom őket, ahogyan emlékeim kincstárában kutakodom! Szemeimet pontosan e forrongó közegre emeltem, s lassan, a zavaros vízben egy arc vonásai bontakoztak ki, de azok a vonások nem tengerbe fúlt holtak vonásai voltak, és nem gyilkos kísértet vonásai, hanem valami ősi, megnevezhetetlen lényé, mely egyre csak emelkedett a habokból, s végre is vagy jó öt perc múltán, (több, vagy kevesebb, nem emlékszem tisztán) fölemelkedett egy hatalmas alak. Hosszú, ősz hajában hínárok alkotta fonatok csüngtek, csont-szín pikkelyekkel borított bőrén megcsillant a Nap fénye. Dermedve álltam ott, cselekvés-vesztett bábként, s csak lestem, csak lestem, ezen ősi tüneményt. Hatalmas feje egyszerre volt ember és hal feje, és egyszerre volt növény és sötétlő iszap alkotta egyveleg. Ki vagy hát idegen, talán maga Poszeidón, a tengerek istene? - kérdeztem, de választ nem kaptam, s hirtelen sirályok rikácsoltak, s e gigászi idegen, millió vízcseppe hullva visszamerült a tenger mélyébe. Földbe gyökeredzett lábbal álltam ott. Szavam elakadt, lélegzetem szapora volt, mint a menekülő állatok lábdobbanásai. Igen, így esett, s azon a napon kezdődött igazi életem! Rájöttem, csak kevesek láthatnak ily csodát, csak kevesek lehetnek részesei mítoszoknak, melyek valósággá válnak. Így hát attól a naptól kezdve nem úgy éltem, mint mások. Hallgatag, szótlán emberré lettem, de boldog voltam, igen, egész életemben az voltam, bár e ruhán kívül, mit énrajtam látsz fiam, egyebem már nincsen. De most úgy érzem, közel a vég. Ezért hoztalak ide ifjú barátom, hogy átadjak Neked valamit abból, amit megéltem egykoron. Remélem hasznodra válik e történet, s tanulsz belőle, s nem felejtod az ősi mítoszok alakjait! Ezek voltak az utolsó szavak, melyeket a vén halásztól hallottam, nem sokkal kimondatásuk után sóhaj hagyta el ajkait, s teste ernyedten feküdt el a sziklákön. Még egyszer a szemébe néztem, majd lezártam szemhéjait, s a faluba sietve hírül vittem a vén bolondos ember halálának hírét. Aztán összepakoltam minden holmimat, s folytattam utam a Nagy Északi félteke tájain. Sokszor ültem a tenger mellett, sokszor idéztem vissza elmémbe e történetet, de sohasem pillantottam meg azt a Poszeidón-hoz hasonlatos figurát. Úgy hiszem, vénségére kicsit megbolondult a vén halász, de az is lehet, hogy mégis igazat mondott. Mindenesetre én tovább folytatom a várakozást, hátha egy napon majd előttem is föltáruznak a mélység titkai...

Szájbely Zsolt

Mary Sweeny bosszúja

Az ezerhatszáznegyvenes év augusztus havának végén szokatlanul hidegre fordult az idő. A nyár kellemes melegét szinte egyetlen éjszaka alatt megfojtotta a közelgő ős, kellemetlenül csípős szellő-csápjával. A hatalmas fák, amelyek a falu határában magasodtak az ég felé, úgy festettek, mintha csak a csillagok titkos igéinek jelentéseit kutatták volna. A fönséges Hold szomorúan, fáradtan tekintett alá a falura, akárha egy búskomor, megcsalt szerelmes pillantásait kívánta volna utánozni. A kis faházak ablakaiban piciny tündérékként táncoltak a gyertyalángok, s az emberek boldogan élték életüket, de valami mégsem volt úgy, mint régebben. Valami megváltozott a falu életében, és ennek a változásnak az oka egy fiatal leány volt, név szerint Mary Sweeny, aki holland bevándorlók gyermekeként látta meg a napvilágot az ezerhatszázhuszas esztendőben. Fiatal, szép és életerős leányzó volt, aki mégis abban a szűk cellában raboskodott már közel két hete, ahová a szomszéd faluban működő konvent száműzte boszorkányság vádjával, s ahol a leány a keserű vég közeledtét várta. Mary hosszú vörös hajú, hamvas bőrű, zöld szemű leányzó volt, aki azelőtt naphosszat járta a közeli erdőket, ahol órákon át beszélgetett az állatokkal, a növényekkel és a szellemekkel. Soha nem ártott senkinek élete során, visszahúzódó, magányos teremtésnek ismerte mindenki. Talán éppenséggel ez volt a bűne. A leány lesoványodva, koszosan, félelemtől reszketve ücsörgött a hideg és nyirkos falak között, ahová csupán a délelőtti folyamán jutott be a Nap fénye, így ideje nagy részét nyomasztó félhomályban töltötte. Eleinte csupán „különcnek” nevezték az emberek, majd lassan, fokozatosan az egész falu ellene fordult. Amikor a lakosok többsége, leszámítva az idős, beteg embereket, a templomban ült és áhítattal hallgatta Simon atya prédikációit, s térden állva gyónta meg soha el nem követett vétkeiket, Mary a fák között sétált, lágyan simogatta a törzseiket, friss, porhanyós földdel kente bőrét, hogy még közelebb kerülhessen a Természethez. Gyakran került ilyenkor eufórikus állapotba, és szinte örülettel határos módon vonaglott a földön, vadul sóhajtozott, hogy tüdejéből kilélegezze a gyűlölet által megmértelyezett emberek orrfacsaró bűzét. Egy ilyen alkalomkor látta meg őt véletlenül a pletykás Emma Gibson, aki rögvest fölkereste Simon atyát, és rémülten mesélte neki, hogy Mary-t ördögi üzelmek közben látta, amint éppen magával Belzebubbal fajtalanzkodott az erdő közepén. Nem telt bele sok idő, már többen mondták, hogy bizony ők is látták már hasonló tettek közben a lányt. Voltak, akik borzalmas titkokat véltek tudni róla, s a végén még a saját családja is ellene fordult, hiszen hívő emberekként nem kételkedhettek a „tisza lelkű” lakosság szavaiban. Amikor Mary-t bebörtönözték, a lányban minden összeomlott. Hosszú éjjeleken át zokogott, nézte a rácsos ablakon keresztül a Holdat és próbálta összeillesztgetni széttört életének darabkáit, de minden próbálkozása sikertelen volt. Bőre természetellenesen fehér lett, hiszen a cellába csak nagyon kevés napfény jutott. Nehezen viselte a bezártságot is, gyakorta kaparászta a hideg köveket, abban reménykedve, hogy talán sikerül kicsit megbontania a börtön falait, de csupán a körmei töredeztek le. Máskor megszállotként mászkált a falak között, s a haját tépve értelmetlen szavakat motyogott. Ilyenkor, ha éppen valami ehetetlen ételmezt hoztak neki Simon atya szolgálói, s meglátták őt, amint szenvedéstől zavaros elmével járkál, mindig az ördögi megszállottságot megerősítő hírekkel tértek vissza, s azzal, hogy bizonyosan már szervezkedik az ördöggel, hogy elpusztítsa az egész falut, s a halottakból jóllakassa démoni alattvalóit. Aztán elérkezett a végzetes nap. Ezerhatszáznegyven szeptemberének ötödik napján, váratlanul kinyílt a cella ajtaja, s két jó erőben lévő férfi lépett a cellába, akik egyébként születésétől fogva barátai voltak a lánynak. Erősen megragadták Mary kezeit, leszaggatták róla a ruháit, s félmeztelenül vonszolták a földön a falu közepén fölállított máglya felé. Mary eszelősen sikított, könyörgött az életéért, tudta, hogy mit tesznek majd vele, de az emberek csak álltak és nézték a lány szenvedéseit, s talán mélyen belül még élvezték is. „Azt kapod csak, amit megérdemelsz, te ócska cafka!” „Az ördög szolgálainak nem kegyelmez a mi Istenünk!” „Az Úr színe előtt felelsz bűneidért boszorkány!” Ilyen mondatok hagyták el az egykor még barátságos emberek, szomszédok, rokonok ajkait. A pap segítői felállították a máglya tetejére a lányt, és kezeit hátul egymáshoz kötötték. Mary csuklóit iszonyatosan szorította a kötél, s ahogyan próbált szabadulni, a bőrét teljesen ledörzsölte a durva béklyó, s végül már a nyers húsába vágott. „Boszorkány! Boszorkány! Véged van! Megfizetsz minden vétkedért! Pusztulj, te parázna nőszemély!” - kántálta a megvadult tömeg. Eleinte csak a máglya alja fogott tüzet, de a forróság már perzselni kezdte a lány hamvas bőrét. Apró szőrszálai megégték, s a bőre is lassan, nagyon lassan kezdett elszenesedni. Mary hirtelen hányni kezdett a fájdalomtól és az égett hús szagától. A lángok egyre magasabbra csaptak, Mary kétségbeesetten kiáltozott, a tömeg pedig eufórikus állapotban örjögött.

Bizony, az embereknek szükségük van a cirkuszra, a szórakozásra, a feszültségük levezetésére, és ezt képesek megtenni úgy is, hogy egy másik ember kínjaiban élvezkednek. Órák, hosszú órák teltek el, míg végül a leányzó teste teljesen elszenesedett, s a tömeg kacagva a falu korcsmájába vonult, élükön Simon atyával. Egész éjjel mulattak, ittak és ettek, szót sem ejtettek a kivégzett lányról, mintha az égvilágon semmi sem történt volna. Ilyen közönyös légkörben telt el az a gyilkos, kegyetlen, iszonyú éjjel. Egy jó hónappal később, már szinte senki sem emlékezett a boszorkányégetésre, boldogan, békében élte mindennapjait a falu. Simon atya éppen a Letterman családnál vacsorázott, s mély filozófiai beszélgetést folytattak a világ keletkezéséről, a vallásról, s hasonló témákról. Lettermanék kicsi lánya, Lucy, a szomszéd szobában babázott. Letette babáját a földre, majd így szólt hozzá: „Kicsit megmosdatlak. Emlékszel még, amikor a faluban volt az a hatalmas tűz, ahol a felnőttek olyan boldogan kiabáltak? Miután elaludtak a lángok, kiosontom, és bárányokat rajzoltam a hamuba. Képzeld! Olyan jól sikerült, hogy gondoltam, hazahozok magamnak egy keveset belőle, hogy itthon is tudjak majd rajzolni bele! Igaz, jól el kellett dugnom! Nézd, itt van a padló alatt, egy kis lyukban!” - mondta a lány, azzal fölemelt egy deszkát és kivette belőle a hamvakat, majd bekente vele a babája arcát. „De miért is beszélek én veled mondd csak? Nem válaszolsz sohasem! És tudd meg, a múltkor is kinevettek a barátaim, hogy még mindig babázok! Állj! Van egy ötletem!” - mondta, majd fölkapta a babát és kiment a konyhába, ahol boldogan és kedvesen mosolyogva Simon atyának adta azt, mondván, adni sokkal nagyobb öröm, mint kapni! Az atya megdicsérte a leányt, és megköszönte az ajándékát, nem is sejtve, hogy saját halálos ítéletét pecsételte meg vele! Mary hamvaiban még most is égett a bosszúvágy, csupán megfelelő gazdatestre várt, amit most megkapott, ugyanis nem akarta felhasználni bosszúja eszközeként a kislányt, de lelke, ami mindvégig a faluban bolyongott, és Simon atyát követte, most végre testet ölthetett a babában, ahol kellő erőt gyűjthetett a visszatéréséhez és a bosszúhoz! Jó két nap is eltelt az ajándékozás óta, amikor egy éjszakán az atya hátborzongató énekszóra ébredt! Nem tudta behatárolni, hogy merről is szól a dal, de azt tudta, valami nagyon nincs rendben, valami nagy tragédia készülődik. A falura lassan túlvilági, tejfehér köd ereszkedett, majd hirtelen Simon atya arcára ráfagyott a rémület jeges maszkja! A baba, amit Lucytól kapott, fölmászott az ágyára és mélyen, hipnotikus erővel a szemébe nézett, majd megszólalt: „Ugye ismerős ez a tekintet, Simon atya?” Ekkor a pap szeméi előtt hirtelen megelevenedett Mary Sweeny alakja, lezárta szemhéjait, hogy elhessegesse a nyomasztó látomást, s mikor öt perc elteltével újra kinyitotta, a baba mozdulatlanul pihent egy széken. Nagyot sóhajtott, megtörölte homlokát, ám váratlanul erős szorítást érzett a csuklóján, s mikor odanézett, elszörnyedve vette észre, hogy egy megégett, csúf kéz szorongatja csuklóját és annak a kéznek a tulajdonosa, maga Mary volt! Simon atya térdre hullott, rémülten bocsánatért esedezett, esküdözött égre-földre, hogy képes nyugalmat adni Mary nyugtalan lelkének, ám minden porhintése hiábavalónak bizonyult. Végtelennek tűnő percek után, Mary abba a cellába vezette az atyát, ahol egykor raboskodott. Mélyen a páter szemébe nézett, s gondolataival cselekvésre bírta őt. Egy kisebb máglyát építtetett vele, majd fölkenyszerítette az atyát a máglya tetejére és lángba borította azt. A falu lakossága rémülten rohant ki az üvöltésekre és a füstre. Elborzadva szemlélték, amint Simon atya lassan szénné ég a lángok között, s ahogyan így szörnyülködve nézték a rémisztő jelenetet, sátáni kacaj suhant el a falu felett, s az emberek keresztet vetve a házaikba rohantak és bezárkóztak. Attól a naptól fogva a faluban minden megváltozott. Az emberekre nyomasztó súlyként nehezedett a közös bűn emléke, többen öngyilkosságot követtek el, köztük Emma Gibbson is, akinek oroslánrésze volt Mary halálában. Ettől kezdve minden évben, ugyanazon a napon fölharsant a boszorkány kacaja, s a faluból valakinek véget ért az élete. Így állt hát bosszút az ártatlanul megvádolt leány a könyörtelen falun...

Szilágyi Perjési Katalin

A poudrier meséje

Csinos art deco darab, különlegesen metszett hatszögletű tükörrel, véleményezte a régiségkereskedő, ahogy a polcra helyezte, stílszerűen egy monogramos ezüst hátú hajkefe, és egy fonott alpakka színházi retikül közé. Esteledett, a kis mellékutcában elhalkultak a léptek, a közeli nagykorút zajai is elültek, mikor megtörtént. F.M., kanyarogtak a vésett betűk a hajkefén, F.M., kattant a púderdoboz fedele, és avas púderillat terjengett. Majd elkezdődött. A helyiség megtelt hangokkal. Halk, ritmikus kattogás, elmosódó suttogások keveredtek fájdalmas sóhajokkal. Üde gyermekkacagás csilingelt fel nagyon messziről, majd duruzsoló asszonyi szó vigasztalt síró-kisdedet.

...nevetés, csak óvatosan Babikám, vajon mi van benne, ujjongás, nahát, csodaszép ezüst poudrier, mami választása, egyszer vagy tizenhármas kincsem, kuncogás, én hány éves vagyok mami, amennyi ujjacska a fél kezeden Palcsikám, papa ölelj meg te is, gyönyörű tavasz, meglazult a csillag, majd nagymama, ugye rémhír hogy a zsidókat, csak a rosszhírek, ne hallják a gyerekek, gettóba, elbújni kellene, Schönberg kitalál valamit azt mondja, add oda neki az ékszereket, ima, amit tehetsz az hogy imádkozol, jaj a nagymama nem bírja a beteg szívével, húsz kiló, de mit, Schönberg meglógott a családjával, igen osztolni minden zsidó sorsában, ugye bezártad az ajtót, ennyien egy lakásban, húzzák össze magukat, ne vitatkozz ezekkel, Palika ne vedd el nem a miénk, asszonyom nevelje meg a fiát, csak egy szelet kenyér, istenem, holnap jönnek érte, pénzverde, adj oda mindent, ordítás, na hát kellett ez neked te büdös, ne mozgassák, eltört a lába, miért véres a papa, talán két nap, csak munka legyen, mert maga ilyen mesüge, visznek a gázba, jaj ne a gyerek előtt, még csak öt éves, legyél mindig tiszta, rendes Babikám, vasalt kabát és máris jobb a véleményük, Müllerék is bevették a ciánt, Müller Ilus most haldoklik, igen minden lisztet, legyen kenyér az útra, talán inkább pogácsát, erős cipőt meg ruhát, csak pár fényképet, Palika a falovat nem, ne sírj, majd vesz a nővéred másikat, Ádonáj, Ádonáj, ne nézz vissza, Babi, hova szaladsz, csak a púdertartóm, ide a ballonkabát zsebébe, marhavagonba, túl magas a rámpa, nyújtsd a kezéd majd felhúzlak, nagymamát ide a sarokba Palcsival, ne lökdösődjenek, igen eltört a lába, mit gondol nekünk könnyebb, úristen, ebben a melegben megtébozodom, tolató vonat fütty, tán elindulunk, álmosító kattogás, vödör víz, a sörgyár maláta szaga, igen oda a külibe, nem gondolja tán hogy itt mindenki előtt, takard el a ballonkabátoddal Babikám, nem, az kivasalva lóg a szögön, rajzoljál kisfiam, meg ne rúgják a lábát, monoton zakatolás, mikor lesz reggel, tudom megszáradt de enned kell, csak egy kis vizet, hallgattassák már el azt a gyereket, tolatás, Kassa, mit akarnak a csendőrök, akinél óra-ékszer, mert megemlegeti az anyja istenit, majd a rabbi megmondja, igen már hegyek között, csikorgó fékezés, vizet, legalább annak a haldoklónak, na miért pont annak, dafke, istenem ez a bűz, vigyázzatok mindig egymásra, nagymama alszik, kakálni kell mami, talán titkárőnek, igen három nyelven is, kimegyünk a világból, ne nyugösködj Palcsikám, persze hogy kapsz narancsot, majd ha ott leszünk, akkorára dagadt a lábam a gipszben, gondolja hogy halott, már második napja, fulladok, adj oda az almát a gyerekeknek, a rabbi hangja, Ádonáj elochénu, mami miért énekel a bácsi, csitt kicsim imádkozz te is, megint reggel, ha nem élném túl a kád alatt tudod a harmadik téglá mögött, olvasson kisasszony hangosan, Racine Phaedra-ja igen, mi történt, megérkeztünk talán, csattanások, igen sok halott, shnell schnell, kik ezek a csikos ruhás bácsik mami, hallgass csak öleld meg jó szorosán a mama nyakát kicsim, csomagot a vonaton, majd visszakapjuk, ne lökdössön, jaj a ballonkabátom, papa nem bír, a sérültek meg az idősek majd teherautón, vigyázz a gyerekekre, jaj nagymama kapaszkodjon, miért kéne oda adjam a gyereket a nagymamának, kutya ugatás, nem látták a kislányomat, Fannika, los los, ne tolakodjon, hova viszik a férfiakat, fogd erősen a gyereket Babikám, adjátok oda a gyerekeket az időseknek, mit rángat, Babiiii, nem adom az öcsémet, ölelj át erősen Palcsi, valami nyomja az oldalamat, semmi csak a poudrier kicsim, nem látta valaki a testvéreimet, Darvasék Váradról, úgyis mind megdöglünk, dumme du mesüge, rikácsol, takard el a szemed Palika, ugye ezek harapós kutyák lehetnek, mekkora sor, olyan fehér kesztyűje van a bácsinak mint a bűvésznek, lágy füttyszó, ne engedj el Babikám, nagymama még egy kicsit, aztán majd a fürdőben, olyan véraláfutásos az ég, hogy ez fürdő lenne, csak lassan a lépcsőn, mindenki jegyezze meg a fogasa számát, mindig ez a precizitás, vigyázz a ballonomra, még hogy meztelenre, mit jár a pofád csak nők vagytok egymás között, oh ez a bűz, én is ilyen leszek ha megöregszem, mindenki ügyeljen a szappanjára, csoszogás, felcsattanó hangok, igen oda be, istenem egy forró fürdő, előbb majd a gyereket, mami miért zárják ránk az ajtót, meg ne fázzunk kicsim, én félek a sötétben mama, nyöszörgő gyermekhang az erősödő sikolyokban...

A szelíd homályban összehajoltak a tárgyak, láthatatlan crescendóba olvadtak a hangok, aztán csattanás hallatszott, majd az utcai lámpa lágy fénye megcsillant a földön heverő tükör szilánkjain.

Szilágyi Perjési Katalin

Tóth Tihamér és az elvesztett menyasszony

Mielőtt bárki csodálkozni kezdene, és kérdőn felvonná szemöldökeit azon, hogyan lehet elveszíteni egy menyasszonyt, addig maga Tóth Tihamér csöppet sem lepődött meg ezen. Mert a leányzón, kit azon a bolondos április végi reggelen, a rakpart lépcsőjén talált, bár igen ziláltnak, és szomorúnak tűnt, mirtuszokkal díszített menyasszonyi fátyla már kissé kókadtan repkedett a friss szélben, s ruhája is jócskán meggyűrődött a lépcsőn való kuporgásban, csak a bolond nem látta, hogy ez itten kérem egy elvesztett menyasszony. Mert ha nem az lenne, minden bizonyosan vőlegénye, azaz inkább már friss férj-ura reggeli kedveskedéseit fogadná a nászi ágyban, mondjuk egy habos kávé formájában.

Tóth Tihamér mindig gyakorlatias ember lévén, erre még szegény megboldogult mamája nevelte rá, előzékenyen nyújtotta át a kissé megviseltnek tűnő szende, szűznek kifogástalanul vasalt zsebkendőjét, mit az hálásan fogadott.

Szív alakú arccsokájából huncut de megtört kék szemek tekintettek a becsületes megtalálóra, és pityergésen meg hüppögéseken kívül képtelen volt megszólalni. Vastag, dús hajfonat díszítette csinos kis fejét, keze-lába apró és formás, egészében véve elmondhatjuk, hogy igen helyre kis menyasszony volt.

Közben a reggeli forgalom megeléknült körülöttük, konfliktus csattogtak az utcakövön, biciklis munkások igyekeztek fülsértő csengő szó mellett munkába, és a rikkancsok is rákezdtek a sarkon túl.

De kettőjüket, ahogy a kényelmesen hömpölygő folyó partján, a lépcsőkön kuporogtak látszólag ez mit sem zavarta.

Azt mondom látszólag, mert Tóth Tihamér dacára annak, hogy a reggelitől zsebében maradt kalácsdarabkákkal a feltűnedező hattyúkat és vadkacsákat etette, elméjében igenis lázasan kereste a megoldást erre a lehetetlen helyzetre. Mit lehet kezdeni egy talált menyasszonnyal? A problémát, mint kérdést tette fel magának, itt is közre játszott a mama nevelése, aztán hirtelen megjelent előtte Krajcsovics bácsi arca.

Krajcsovics bácsi az ugyancsak megboldogult papa rendes kártyapartnere volt. Rajta kívül még hetente háromszor megjelent a szokott időben Grósz Salamon, az őszeres, kinek piszkos kis boltjában műrepek hevertek költői összevisszaságban bővlikkel vegyest. A spílerék közé tartozott még Grünstein, a koporsós, és Spitz Pepi, kiről semmi érdemlegeset nem lehet elmondani azon kívül, hogy likörgyára volt a város szélén.

Krajcsovics bácsi időtlen idők óta az elhagyott és megtalált tárgyak hivatalának gondnoka volt. El nem tudnátok képzelni, csipentett szemével busa szemöldöke alatt, mi mindent el nem hagynak az emberek.

Hoztak már be karácsony délutánján diplomata táskát, benne tábla jóféle szalonna, és fél szál kolbász, igaz, a kolbász vége kicsit lerágottnak látszott, de a mellécsomagolt makói hagyma első osztályúnak tűnt. Aztán letek már kis komódot, benne fialásra készülődő anyamacskával, esernyőket és napernyőket, gyöngyös női retikült, benne igen finom és illatos batiszt zsebkendővel, bibliát és zsebkönyveket, egyszer még egy próbababát is behozott valaki, amit a Ligeti csónakázó tó mellett lelt. Se szeri se száma nem volt az ilyen és ehhez hasonló történeteknek, amikkel Krajcsovics bácsi elszórazottatta őket vad kártyacsatáik közepette, hősünk tehát úgy gondolta megtalálta a megoldást. Lesz ott hely egy elvesztett menyasszony számára is.

Az öreg Krajcsovics szeme, becsületére legyen mondva, meg sem rebbent, amint régi cimborája fia beállított friss szerzeményével. Takaros fehérnép, bölintott nagyot, elismerően pödörgetve pipafüsttől sárgult bajuszát, míg leültette egy háromlábú fotelbe egy zsírosbödön és egy foncsorját vesztett faragott tükör közé.

Hanem hát öcsém, azt tudod-e, hogy ha három hónapig nem jelentkezik a jogos tulajdonosa, a kisasszony a becsületes megtaláló tulajdonát képezi, hunyorgott somolyogva Tóth Tihamérra, míg kikísérte hivatalából

És ez volt az a mondat, ami hősünket ezután nem hagyta nyugodni, Addig oly nyugodt, és mondjuk ki, szürke aglegény élete alapjain elébb apró, majd egyre nagyobb repedések támadtak, s ezeken a repedéseken mindenféle vad gondolatok virágoztak ki, családról, jóféle asszonyi kosztról, egy kedves szőke feleségről, ki elsimítja gondjait fáradt homlokáról. Eszébe jutottak a hosszú, és magányos, ágymelegítő társaságában eltöltött őszi-téli éjszakák, és megborzongott.

Mivel alapos ember is volt, nemcsak gyakorlatias, mint ilyen megosztotta kétségeit és elvárásait csekély számú barátaival, többek között Halasi Tibivel, kivel még a konzervatóriumi időkben kötött ismeretséget, mely barátsággá érett az idők során, olyannyira, hogy együtt muzsikáltak egy kis kamarazenekarban. Mert míg Halasi Tibi csellón játszott megejtő virtuozitással, Tóth Tihamér hegedű szakon tanult, de ez még azokban a rossz emléké időkben történt, mikor oly végzetesen

beleszeretett alagsori szobája ablaka előtt rendszeresen ellejtő két észveszejtő boka tulajdonosába, de sajnos a hölgy nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket.

Tehát hősrünk terveit, hogy élete csolnakja szelídebb vizekre evezzen az élet viharos tengerén, barátja is támogatta, sőt, egyetlen hölgy ismerőse is, kivel ilyen jellegű gondolatait is megoszthatta.

Ez a hölgy a Kert utcai Homonnai Nika-féle műintézményben fejtette ki áldásos tevékenységét, nagy örömeire és hálás gyönyörűségére diák úrfiknak, elhagyott férjeknek és megcsalt szeretőknek.

A nagy szívről, és hasonlóan nagy kebleiről elhíresült kisasszony Marcsingó Erzse néven látta meg a napvilágot, de paradicsom vörös fűrtjei után a Piroska művésznevet viselte, s jó szívvvel támogatta kundsajtja családalapítási terveit. Igaz, titokban elmorzsolta egy könnycseppet a szeme sarkában, mert látta magát hófehér menyasszonynak nem egyszer, de aztán egészséges öntudattal csak legyintett magában, mert eltökélt szándéka volt már csak két évig üzni az ipart, majd egy másik városban megtelepedve jó felesége lenni egy becsületes iparosnak.

Közben eltelt a nyár, és vele az a három hónap, mialatt a feledékeny vőlegény jelentkezhetett volna.

Egy kellően csodaszép őszi reggelen Tóth Tihamér nagy elhatározással, és dobogó szívvvel benyitott Krajcsovics úr műintézményébe. Az öreg pipafüstbe burkolózva csak intett ragyogó szemével, hogy lépjen csak beljebb. És akkor meglátta. Szébb volt, mint valaha, ahogy ott állt a próbababa és egy kis szesnekocsi között, fején menyecskésen hátra kötve a fátyol, arca rózsás és nyugodt, kék szeme huncutul villant. Alakja megtelt, kiteljesedett, s nagyon is furcsán festett rajta a már kissé elhasználódott menyasszonyi ruha.

Kézen fogta, kivezette szép szende aráját, s szemét kedvtelve legeltette dús idomain, mikor meglátta enyhén előredomborodó hasát, mely majd szétfeszítette ruhája selymét. Hitetlenkedő tekintetere a kisasszony elpirult, és lehajtotta csinos kis fejét. Tóth Tihamér nagyot sóhajtott, majd felnézett a szelíden kéklő szeptemberi égre, s miután látta, hogy az nem szakad le szegény csalódott fejére, kézen fogta a kisasszonyt és meghallgatta Krajcsovics bácsi jó tanácsát.

Öcsém, hunyorgott az öreg, én már sok mindent láttam, és tapasztaltam, de olyat, hogy talált tárgy mellé ajándékot is kapott volna valaki, olyat még nem pipáltam. Azzal áldását adta rájuk, és nagy dördüléssel becsapta utánuk a nagykaput.

Szilágyi Perjési Katalin

Igásparipa

Miért ne mondhatnám el, édes egy komám, ha úgy hozza a természetem. Nem vagyok én hazug ember, ismer itt engem mindenki Sárpusztán. Nahát. Aztán ha ez az igazság ez sem az én szégyenem, vagy a nagyságos grófnéé. Nem félek én senkitől, annál is inkább, mert ott voltam, és láttam. Nem volt egy épületes látvány, mondhatom. Mert milyen dolog már az, hogy a méltóságos grófné ott kuporog a földön, ölében a Laci fejével, aztán csak siratja, hogy Laci, Lacikám. Még a kőszent is megindulna erre, azt mondom. Az a bitáng Mihócki, az a részeges fuvaros meg csak átkozódik, üti, veri a lovat, de az nem mozdul, csak a szemit forgatja.

Mert akármit agitál most az új pártitkár, a Rikk Miska, akarom mondani, hogy elvtárs, igenis a Szepessy grófék fájín emberek voltak. Na. Én csak tudom, sokszor bejártam én a birtokra, mert náluk szolgált a húgom, az Eszti. Bejáratos voltam az úrhoz, magához is. Még az öreg tekintetes meg vót akkoriban, de már igen betegeskedett, tehát az uraság vette át a birtokot.

Ember vót az a talpán. Ember meg emberséges. Olyan volt annak a birtok a keze alatt, mint a pohár. Mert értett az kérem mindenhez. Kitanulta külországokban. Olyan nemes gyümölcsfái nem voltak senkinek a vidéken. De olyan állatai sem. Még Budapestről is lejöttek az urak megnézni a Kormost, a nagy tenyész bikát, olyan híre volt annak. Valami díjakat is nyert vele, én már nem tudom.

Elég az hozzá, hogy amilyen vót az állatokkal meg a földdel, olyan vót a családdal is. Ritka rendes népek vótak, na. A méltóságos grófné meg főzött olyan paprikásokat az aratóbálon, hogy bármék asszony a faluból megirigyelhette. De ez még azelőtt volt, mielőtt a fiuk, a Pali, vízbefulladt volna. Akkortájt vót a másik gyerekük, a Zita kisasszony olyan szaladgálós forma.

Aztán, hogy ez a szomorúság megesett velük, csak megroppant az életük nekik is, szeginyeknek. Nem jártak azok többet sehová se. Pedig azelőtt volt ott élet, de csak úgy módjával, urassan. Meg a grófné se vetette le többet a feketét, mondták is váltig az asszonyok, kifordult magából szeginyke teljesen. Tudni kell pediglen, hogy elment ő jó szívvel beteghez, ha hitták, mert értette nagyon a füveket. Doktor vót neki az édesapja, azt mesélik, csupa ingyen gyógyította a szegény embert, azért is hitták habókosnak. Mert az vót a mániája neki, hogy a piszkosság termeli a betegségeket, ezért mindig tanította az asszonyokat, mit hogyan csináljanak. Innen ragadt rá a lányára is a jótékonykodás, aztán mikor hozzáment a gróf úrhoz, csak megmaradt olyan egyszerű teremtésnek, mint annak idején.

Egyszer, emlékszem, mert azon a télen esett az a nagy hó, szóval az történt, hogy az Eszti húgom, aki várandós vót és akkoriban a grófnéknál állt szolgálatban, lebetegedett. Közel volt már az ideje, el is küldött a sógor Lici néne után, aki még akkor a bába vót, de olyan hó esett, hogy a vénasszony nem mert elindulni. Így aztán a grófné segédkezett a menyecskének. Nem is vót ott hiba, meglett a kislány, a gróf úr keresztelte.

Hát ennek a szép életnek vége szakadt, mikor a Pali úrfi meghalt. Ekkortájt született a Laci is, a Zita kisasszony meg mindig ott csámborgott az istálló környékén, hát belebolondult a szép remonda csikóba teljesen. De fájn ló is vót a Laci, meg kell hagyni. Valami nagyon előkelő őse vót neki, ott is volt a jel a bal füle alatt, az a világos lóhere alakú folt. Ej, micsoda kényen tartott jószág lett az! Zita kisasszony tán még az ágyába is bevitte vóna. Úgy ment a ló utána, mint egy kutya. Tiszta csuda vót, mondom. Egyszer meg beszabadult a grófné gyógyfives kertjébe, hát mindet lelegelte, de azért se bántották a Lacit. Aztán ahogy jött a háború, a gróf úr is egyre többet volt oda, a grófné csak átvette a birtok irányítását, elébb egy részét, majd mind az összeset. Nem vót abba hiba. Megtanulta az ura mellett. Vót olyan, hogy három zsidó családot is bújtatott. A fűszeres Weiszéket, Schönfeldet, a patikust, meg ennek valami rokonságát. Zita kisasszony hordta nekik az élelmet a Lacival a présházba.

Mikor megjött a hír, hogy a gróf úr elesett, meggyászolni sem volt idő, máris itt volt a front a nyakunkon. Eszti húgom váltig állítja, hogy látta, ki volt, aki a kastélyra vitte az oroszokat, de ne szólj szám, nem fáj fejem.

Elég az hozzá, hogy nem telt el egy nap, végigrabolták azok az egész birtokot, már ami még meg vót belőle. Mesélte, aki látta, hogy tüzet raktak a zongorából meg a gróf úr könyveiből a nagy ebédlőbe, a befőtteket meg végigrakták a teraszon és célba lőttek rá. Aztán pár nap múlva meg összeszedelőzködtek, és megindultak a maradék jószággal. Persze, olyan sok már nem maradt, mert mindent felettek ezek, de Laci meg még két ló, meg tán egy tehén vót még az istállóban.

Akkor az történt, hogy a Zita kisasszony kimászott a krumplicseréből, ahová a többi nőcserével a mamája bújtatta, és csak odaállt szó nélkül a Laci elé. Hogy ő ezt nem engedi. A Lacit.

Én nem voltam ott, de aki látta elmondta, hogy a katonák jó nagyot röhögtek és úgy fellódították a kisasszonyt az induló teherautóra, mint a macskát. Sose került többé elő.

Nem úgy a Laci, mert igaz ugyan, hogy jó sokára meg soványan, mint a gereben, de egy nap beállított. Kereste a Laci a kastélyt meg a kisasszonyát. A kastélyból csak a falak maradtak, mert belövést kapott, meg az intézői lakás. Na, itt húzta meg magát a grófné, egészen addig, míg a párt meg nem alakult, mert akkor meg első dolguk az volt, hogy elzavarták a grófnét az intézői lakásból, mondván, nyúzta eddig a népet eleget. Ezt mondta Rikk Miska, az új párttitkár, aki azelőtt mezei őr vót a birtokon, de elcsapták, mert nem vót egyenes ember. De erre meg a népek nagyon megharagudtak a Rikk Miskára, és a Sánta Szabó felesége megfogta a grófnét és elvitte magukhoz lakni.

Elég az hozzá, hogy vitték a hírt a grófnénak, hogy megjött a kisasszony lova. Futott szegény és vitte volna, de a párttitkárunk lefoglalta a nép nevében és odaadta a sógorának, aki fúvaros vót, és mindenki csak úgy hitta, a részeges Mihócki.

Innentől pokol lett az élete a Lacinak, mert Mihócki többet ütötte, mint etette. Nem volt az szegény igához meg fuvarhoz szokva, nem is értette mit akarnak tőle. Nem vagy te paripa, legfeljebb igásparipa, ezt ordította neki mindig, míg csépelte. A grófné lopva látogatta a Lacit, még cukrot is dugott a pofájába, de egyszer Mihócki megfenyegette, hogy rajta is megtáncoltatja az ostort, ha még egyszer itt kapja.

Táncolt aznap is az ostor a hátán a Lacinak, mikor nem tudta indítani a rakott kocsit, ahogy mondják. A népek meg körbeállták, nevettek, olyan jól esik a másik ember baját kikacagni. Mihócki szidta a kényes fajtáját meg a gazdáját, a Laci meg csak reszketett és merő egy hab volt az erőlködéstől. Aztán valaki azt mondta, gyújtson meg egy papirost a hasa alatt, majd megindul az attól.

Így is lett, mert a Laci ordított egy rettentőt, majdnem emberi hangon, aztán csak elindult tántorogva. Nem jutott sokáig, mert a Papék háza előtt, ahol éppen a trágyát hordták be, csak fújt egyet és összerogyott. Onnan már rugdoshatta a vasalt bakancsával Mihócki, csak feküdt meg a szemit forgatta.

Hogy ki szólt a grófnénak, én meg nem mondom, mert ekkor értem oda magam is. Futott az árvám, de már hályogos volt a Laci szeme, mire odaért. Lekuporodott melléje, a feje az ölébe, úgy siratta. Akkor a Mihócki mondott neki valamit.

Innentől nem mindenki emlékszik egyformán. Szabó Pista bácsi váltig állítja, hogy Mihócki kapta ki a vasvillát a trágyából és hadonászni kezdett véle. A grófné meg elvette vóna. Hát birkóztak. Mink emberek meg ugye szét akartuk választani őket. Volt egy kis dulakodás is. Én csak azt láttam a legvégén, hogy Mihócki már tántorog, és két kézzel kapaszkodik a vasvillába, ami kiáll neki a hasából. Hát belefutott valahogyan. Nem kár érte, aszondom.

Így történt, komám. Ez a szintiszta igazság, ahogy mondtam, mert éngem mindenki igazmondónak ismer itt Sárpusztán.

Topolcsik Imréné

DICSÉRTESSÉK TISZTELETES ÚR!

-Mi a baj János bácsi?

-Nagy bűnt követtem el. A fiam küldött tiszteletes Úrho, mongyam meg a bűneimet...

-Na kivele János bácsi!

-Hát, kéthete temettem el a feleségemet, nagyon jó tuggya a tiszteletes Úr. Osztosztat egy férfi ember szomorúságába néhány pohár bort ha megiszik, elis danolja magát. Meg a legjobb barátját is megkeresi, mer kettőnek jobb együtt danolni. Hát ezé gyüttem tiszteletes Uram. Olgyon föl a bűneimtől. A fiam megtanát a danolásban. Bűn ez egyáltalán? tiszteletes Úr.

-Attól függ mélyen nótát danolt, világtalan vagy szerényebb?

-Hát a sárgarigó meg a fülemüle.

-Hát ez megfelelő János bácsi. Bánatába énekelt ugye?...

-Hátha má iszik az ember, aszongyák a régi öregek, hogy a borba nóta van. Elengedtük a legjobb barátommal a pinceajtón a hangunkat. Meghallotta a fiam. Majdnem behúzott egyet. Nagyon összeszidott.

-Valamié biztos ideges volt a fia, János bácsi. Ezért ne könnyezzen! Törölje le a könnyeit... Vasárnap jöjjön el a szentmisére és feloldozzuk a bűneit. Énekeljen másszor is János bácsi ne szomorkodjon. Barátjával beszéljék meg a következő találkozást, a pinceajtót pedig csukják be és ne sokat igyonak. Szegény János bácsi, most menjen haza, majd én beszélek a fiával. - Köszönöm, tiszteletes Úr. Addig szívok bort a kancsóba.

-Drága János bácsi ennek fogok örülni, mert a borocskát én is szeretem. Előre megköszönöm és együtt eldalolunk egy nótát.

-Dicsértessék Atyám!

Néhány nap múlva az utcán újra összetalálkoztak az Atya és János bácsi.

-Kedves János bácsi, a fia panasszal meglátogatott a parókián és elpanaszolta, hogy maga a barátját a pincében megverte.

-Igen! eszt nem is tagadom. Az csak a tartozás vót neki alkalomadtán, csak két pofon.

-Miért? Kíváncsian várom! Mondja csak el!

-Hát ez régi dolog, fiatalos... Hát majdnem elcsábította a feleségemet szeginy Zsuzsit. Nyugodjon. Ha nem lépek közbe, hát leteperi szeginyt. Akkor megígértem a barátomnak, hogy megkapod ezé a tartozást.

-Köszönje meg János bácsi, hogy a fia időben érkezett, mert lehet, hogy visszakapta volna. A fia védte meg magát...

-A lehet! No ez vót!... Köszönöm Atyám. Dicsértessék.

Dr. Villant József

(cím nélkül)

ahogy mozdony a síneken
úgy csúszom eléd a térdemen,
nincsen nagyobb örömöm,
jobbkézkisujjkörmődön
ajkammal ledörgölöm
a lakkot,
utóbb úgyis lepattog

ahogy ülsz a térdemen,
azt én nagyon szeretem,
elefántfülembé búgod
(ilyenkor nem is érzem súlyod):
nézd,hol csípett meg a szúnyog!

azért az gyötrelmem,
ha olyan helyeken
történt a szúnyogcsípés,
ahová tilos a belépés,
ilyenkor nem láthatom,
hol piroslik csipéshalom

a kertben sokféle virág terem,
bár a talaj mindnek nedves,
szívemnek csak egyik kedves,
szemem szépnek látja mindet,
lelkem csak egyfelé tekintget,
ott pompáznak felöltözve ezer színbe,
de én csak egy barnászöldet szedek rímbe

virág vagy a szívemen,
szerencse,hogy nem vagy rózsza,
mert akkor a szívem szúrna

ha az üzenettár bételne,van-é akkor b-terve,
mert az a gondja,hogy csak 86 sms-t tárol telefonja

szerinted milyen legyen egy férfi,
olyan mint a kék törpökből Tréfi,
vagy úgy oldjon meg minden gondot,
mint a jólfésült james bo(lo)ndok,
vagy úgy énekeljen-é,mint McHaver,
vagy erős,aki mindig követ emel,
-olyan legyen,mint te,

mindenből egy kevés csippentve

most sajnálom,hogy nem tanultam gitáron,
képzeld,verseimet kísérettel adnám elő,
s ön,mint szerelmes hölgy lengén jönne elő,
sejtelmesen nyögne:óh,a nagy Ő

ahogy vízisízó a léceken,
ugyanő,csak téli bérceken,
úgy csúszom eléd a térdemen,
félve nyitom szólásra az ajkam,
de minek,elfelejtettem,mit akartam

azért olyat ki látott,meg akarod puszilni a zsiráfot,
annak négy méternél kezdődik a feje,
igaz,ha lehajol,szót érthetsz vele
ne neheztelj,ne légy méreggel telve,
de úgy tudom a zsiráfnak is hosszú a nyelve,
ha most mondod,csak nehezítsd a napom,
akkor a sajátom (nyelv) leharapom

örülök,hogy holnap látlak,
mert hiányod nekem árthat,
most is olyan hideg vagyok,
ha meglátlak begyulladok

oly puhák az ajkaid,mint a Mingek selyme,
vizenyős dombok közt nyelved van elrejtve,
úgy emlékszem voltak Mingek,
és selyme is volt majdnem mindnek

oly puhák az ajkaid,mint a Mingek selyme,
gyönyört adó kútforrás ajkad minden sejtje,
nyelved játszi könnyedség,cukorízú falat,
csókod ledöntené a nagy kínai falat

2010 Spangár-díjasai: Végh József mkl., Egry Artúr költő és Cegléd József Kázmér író

TARTALOM:

ELŐSZÓ

Cegléd József Kázmér: Szabadesés
Egry Artúr: Nyúl a bozótból
Egry Artúr: fiamnak
Egry Artúr: Szükséglet
Egry Artúr: Vízet
Demeter Zsolt: Alkotni
Balog István: A monitoron túl
Csáky Károly: Bűnbánat
Csáky Károly: Fohász
Csáky Károly: Sorsvallomás I.
Csáky Károly: Újkori parancs
Csáky Károly: Pesszimista látomás
H. Túri Klára: A mélabúra
H. Túri Klára: Ördögszekéren
H. Túri Klára: Öreg színésznő tükre
H. Túri Klára: Szaporán tűz
Karaffa Gyula: Derű
Karaffa Gyula: Ebben a versben
Karaffa Gyula: Ecce Homo
Karaffa Gyula: Esti félhomályban
Karaffa Gyula: Fabula rasa
Karaffa Gyula: Nézek egy képet
Kő-Szabó Imre: Érettségi öltöny
Kő-Szabó Imre: A fogas
Móritz Mátyás: Forgószél
Móritz Mátyás: Koldusrongy
Móritz Mátyás: Vitézen a rongyos ködmön
Nagy János: Hazatérés
Nagy János: Szavak
Nagy János: Széljegyzet
Dr. Rácz József Zoltán: Babel tornya
Dr. Rácz József Zoltán: Mennyei malőr
Szájbely Zsolt: Anna von Kolschmark utolsó levele
Szájbely Zsolt: Mary Sweeny bosszúja
Szájbely Zsolt: Amélység titkai
Szilágyi Perjési Katalin: Igásparipa
Szilágyi Perjési Katalin: A poudrier meséje - 1
Szilágyi Perjési Katalin: Tóth Tihamér és az elvesztett menyasszony
Topolcsik Imréné: Dicsértessék tiszteletes Úr!
Dr. Villant József (cím nélkül)

Spangár díjasok

folyó vagyok

folyó vagyok, sebes ágaim tengeredbe lenyúlnak,
fesztes öbleidben hullámxó álmai'm tornyosulnak,
mélységed megragad, fehér spirális mureha szája,
őled magába zár, mint mindenseg hatalmas tojása,

egy vagyok veled, testem eloszlik benned pontról-pontra,
örökre elválaszthatatlanul atomról-atomra,
vizeid sós ízét szomjazó nyelvem takarja szádon,
gyöngy fogaid nyomai apró kagylók a folyamágyon

Fegy Attila